№ 61 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אַדמיניסטראַציע 10047.

מיטוואך, פ' תצוה י"ב אדר תר"צ | 12 marca 1930 r. | 23-טער יאהרגאַנג

דער אלגעמיינער פּראָטעסט-שטרייק אין לאדז

פון די יודישע און נישט-יודישע סוחרים

אין די הויפּט-האַנדעלס-גאַסען און אויך די האַלעס זענען במעט אַלע געשעפטען דריי שעה געווען דעמאָנסטראַטיוו געשלאָסען

איינדרוקספולע מאַניפעסטאַציע געגען די צוו הויכע שטייערן

אין וואַרשא זענען נעכטען די מייסטען געשעפטען געווען געשלאָסען א גאַנצען טאָג

די איינדרוקספולע 3 שעה

עס איז געווען אַן איינדרוקספולע, שטאַרקע מאַניפעסטאַציע פון קאָלעקטיוון פּראָטעסט, דער נעכטיגער שטרייק פון די סוחרים און האַנדווערקער אין לאדז

דער רוף פון יודישע „קאָלאָ" צום סוחר'ישען כלל, אויסצודרוקען אַ פּראָטעסט געגען דעם אופן פון אויסזויגען די יודישע בעפעלקערונג דורך דעם צוהויכען אומזאַץ-שטייער, אין זאַמען ווערטשאַפטלוען לאַדז אויפגעפאַסט געוואָרען ווי אַ

דעטונגס-סיגנאַל

אַהן דורעקטוען פון די סוחר'ישע אָרגאַנזאַציעס, אַהן אַ צוליפעוואוסער אָפּהערשאַפט, האָבען במעט אַלע האַנדעלס-אונטערנעמער, פון גרויס בין קלען, געמען אַרויסגעוועזען זעער סאָלידאַרישע פּראָטעסט געגען דער אונדערטרילער פון, וואָס עס פערשאַפט דאָס עקזיסטירענדע שטייער-סיסטעם.

ביקנט 4 נאָכמיטאָג, איז, ווי אונטער אַ כשיף-צעכען, אָפּגעשטעלט געוואָרען דער אָטעם פון האַנדלענדיגען לאַדז. במעט אַלע געשעפטען און די הויפּט-אַטען. די האַנדעלס-האַלעס און מאַרגעלט זיך און דעם גורל פון פיל מוזיגער עקזיסטענצען.

נישט נאָר יודישע געשעפטען, אָלע אַלע הויפּט-גאַסען און אויך אין פיל אונטער-גאַסען, האָבען זיך געשלאָסען געלעמען 4 נאָכמ. — אויך די מעסטען

פריסטליכע מאַנופאַקטור-געשעפטען

אין געוועלבער האָבען זיך פערמאַכט אַראָפּגעלאָזט די שאַלוזעס און אויסגעלאָשען דאָס עלעקטרישע ליכט אין די שוי-פענסטער.. פיל געוועלבער פון קאָלאָניאַל-אַרטיקלען האָבען אויך זיך אָנגעשלאָסען און דאָס אַלגעמיינעס פּראָטעסט געגען דער דריקענדער שטייער-פּרעס, אויך אַמטניק-סקלאַרעס, ציקעלניעס און די האַנדעלס-געגענדען, די וואַרשט-האַנדלען און זיבר-געשעפטען זענען פערשלאָסען געוואָרען.

אין די געגענדען, וואו עס זענען פאַרהאַן

האַנדעלס-האַלעס

וו: נאָוואָמיעסקאַ 19, קאַשטשעלנאַ 6 און זגערזשער 2, און די פּראָגאַנ-מוזעען האָבען זיך דאָרט געשלאָסען, די בוי-שאַלוזעס האָבען פערדעקט די סחורה-פּאַליצעס.

די פּראָטעסט-מאַניפעסטאַציע פון לאָ דזער סוחר'טום, האָט געמאַכט אַ בעזונד-דערס שטאַרקען רושם.

בכלל האָבען זיך די סוחרים צוריק-געצויגען געלמען אַ גאַנצען אָוועגד פון נאַס, אַזוי, אַז עס האָט זיך בעקומען דער שטערצלוכער אינדרויק, אַז דאָס שטענדיגע-האַוועדיגע און שטענדיגע לאַרז, וואָס דאַנגעלט זיך אין גרויזע-מער נויט, איז

מיטאַמאָל אָפּגעשטאָרבען

און פיל סוחרים-פּראָטעסטען האָבען די מומגלידער זיך פערזאַמעלט און געפּאַ-דערט פון זעערע פערוואַלטונגען, צוגוי-צורופען טרויסע מאַסען-מומענטען פון לאַדזער סוחר'טום און גאַלמעהר פער-שאַפען די פּראָטעסט-אַקציע אונטערן לאָזונג:

„מיר פאָדערן רעכט צו לעבען און עקזיסטירען"

די געלטונג פּראָטעסט-מאַניפעסטאַ-ציע האָט בעוועזען די סאָלידאַרזמעס פון לאַדזער שוער-געבראָכענען סוחר'טום וואָס האָט אונטערן דרוק פון אויסגאַנג-לאָזען בימערנוש פערעגנונט זיך און אַ געמיינזאַמען פּח, וואָס שמעלט זיך מיט די לעצטע קראַפטען

אין קאַמף פאַר'ן טעגליכען ברויט

די פּראָטעסט-אַקציע האָט זיך אינ-גענעבען. מ'דאַרף האָפען, אַז זי וועט האָבען דעם געהעריגען אָפּקלאַנג און פּרעגען פאַר'ן ווירמשאַפטלוען לעבען פון האַנדלענדיגען און אונדזערעלען לאַדז די געשוואַנשטע רעזולטאַטען.

שאַרפע פּראָטעסט-אַקציע פון פּוילישע סוחרים אין לאדז

(—) דער פערען פון די קרינסטלוכע קלענהאַנדלער אין לאַדז (אַנדזשעיע 34) איז אויף אַ ספּעציעלער פערזאַמלונג דערוועקט געוואָרען די פראַגע וועגען שלוסען די געשעפטען פון אַלע פּוילישע קלענהאַנדלער, בינז וואַנען דער פּינאַנצ-מינוסטער וועט פערמילדערן דעם איצטיגען סיס-טעם פון אומזאַץ-שטייער. וועגען דער פראַגע זאָל די מעג צוזאַמענגרופען וויע-רען אַנ'עקסטראַ-מוטונג.

איז וואַרשא, פּויזען און ביאַליסטאָק נעכטען אַלע יודישע געשעפטען געווען געשלאָסן

וואַרשאַ, (מעל.)

אויפ'ן רוף פון „קאָלאָ" זענען הנעט אַלע יודישע געשעפטען און וואַרשאַ גע-ווען געשלאָסען אַלס פּראָטעסט געגען רעגערונגס-פּראָיעקט פון נאָוועלזוויר-דעם אויסמאַו פון אומזאַץ-שטייער.

און די יודישע געגענדען האָט מען זעלטען געזעהן אַ אָפען יודיש געוועלב. סוחרים זענען געשטאַנען פאַר זייערע געשלאָסענע געוועלבער און קופּקעלער אין האָפען געקלעמט אויף דער שוועל-דער עגמשפּרעכענדע רעזולאַטיעס. אין אָוועגד זענען די געשעפטען נישט געווען פעלוסלען, די לוכט-רעקלאַמעס — פערלאָשען.

ביאַליסטאָק, 11. (מעל.)

דאָס גאַנצע יודישע סוחר'טום אין ביאַליסטאָק האָט זיך אויסטערגעוואָרען אַרום בעשלוס פון „קאָלאָ". די געשעפ-טען אין האַנדווערקער־וואַרשטאַטען זענען פון 4 ביז 7 געווען געשלאָסען.

עס זענען אויך געשלאָסען געוואָרען מעל קרינסטלוכע געוועלבער. די בעוועגונג איז נאָס אין געווען אַ שטאַרקע.

דעטונגס-סיגנאַל

אַהן דורעקטוען פון די סוחר'ישע אָרגאַנזאַציעס, אַהן אַ צוליפעוואוסער אָפּהערשאַפט, האָבען במעט אַלע האַנדעלס-אונטערנעמער, פון גרויס בין קלען, געמען אַרויסגעוועזען זעער סאָ-לידאַרישע פּראָטעסט געגען דער אונ-דערטרילער פון, וואָס עס פערשאַפט דאָס עקזיסטירענדע שטייער-סיסטעם.

ביקנט 4 נאָכמיטאָג, איז, ווי אונטער אַ כשיף-צעכען, אָפּגעשטעלט געוואָרען דער אָטעם פון האַנדלענדיגען לאַדז. במעט אַלע געשעפטען און די הויפּט-אַטען. די האַנדעלס-האַלעס און מאַרג-

פּוילי ציון פּראָקציע אין לאדזער שטאַט-ראַט

שבת, ד. 22. מערץ 10 פריה קומט פאָר אין זאַל פילהאַרמאָניע נאָרוטוויטשאַ 20

אַ בעריכט-מיטינג

פון דער פּוילי ציון פּראָקציע אין לאדזער שטאַט-ראַט.

ס'וועלען אַרויסטרעטען די ח"ח ראַטמענער: ל. האַלענדערסקי, וויצע-פּאַרזיצער ד"ר ל. שיפּטאָו, ב. שאַפּיראָ און די חברים ד"ר אוריאַן, קאַגאַן, וואַלינסקי, בראַנד און סטאַלאַרסקי

בילעטען צום פרייז פון 20 און 30 גר. צו בעקומען אין בעקליי דונג-פּעראַיין לאַגעווניצקע 4, און אין אַרבייטער ספּאָרט-קלוב „שטערן", פּאָמאָרסקע 17.

חברים אַרבייטער און פאַלקס-מאַסען קומט מאַסענווייז!

מיטוואך, דעם 19-טען מערץ 7.30 אַ זייגער אָוועגד קומט פאָר אין „סאַלאַ אייראָפּעסקאַ", זגערזשער 17, די יעהרליכע

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די מיטגלידער פון דער אַלטשטעטישער פאַלקס-באַנק

איז לאדז, פּלאַץ-קאַשטשעלני 4,

צו וועלכער אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען פּינקטליך צו קומען

ראַט און פערוואַלטונג.

בעמ.: די טאָג-אָרדנונג איז אָנגעגעבען אין די אַרויסגעשיקטע איינלאַדונ-גען און אָהן איינטרעטס-קאַרטען וועט נישט אַריינגעלאָזט ווערען. 1012

אכטונג, בעקער-מייסטער!

די פערוואַלטונג פון בעקער-צעך, פאָדערט אויף אַלע בעקער-מייסטער, מיט-לידער און נישט-מיטגלידער, וואָס ווילען באַקען מצות, צו קומען היינט מיטוואך, עם 12, ד. י. אויף דער

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

וועלכע קומט פאָר אין אונזער לאָקאַל, וווסקאָדניאַ 57.

מיר מאַכען אויפמערקזאַם, אַז אויף די פערזאַמלונג וועלען ווערען בעטראַכט זעהר וויכטיגע פראַגען. די, וואָס וועלען נישט זיין אָנוועזענד, וועלען שפּעטער טראָגען די קאָנסעקווענצען. גלייכצייטיג וועט אויף די פערזאַמלונג ווערען אָפּגע-געבען אַ בעריכט פון די קאָנפערענץ אין די וואָיעוואָדזטוווע וועגען די פראַגע פון שליסען די בעקעריען.

די פערוואַלטונג פון בעמער-צעך

בשורה טובה פאַר לאדז און אומגעגענד

צו דער בעקוועמליכקייט פון פּובליקום פון לאָדז און אומגעגענד מאַך איך בעקאַנט, דאָס אין מיין לאַנגיעריגען וויין-געשעפט איז די הויפּט-פערקויפס-שטעלען פון די בעוואוסטע פירמען פון

דזיריך ח. שולדענריין פראַנציסקאַנער 11

צו די זעלבע פרייזען, ווי ביי שולדענריין אין וואַרשא ווי אויך פון דער בעוואוסטע פירמע **א. נ. ליבערמאַן** וואַרשא, פראַנציסקאַנער 19, אויך צו די זעלבע פרייזען ווי ביי ליבערמאַן אין וואַרשא. אויך בעקומט מען ביי מיר אַלע סאָרטען ליקיערען, קאַניאַקען, שפּריט און כרמל-וויין כשר לפסח.

מיט אַכטונג **גוטמאַן לאדז** פל. וואַלנאַשטשי 11 טעלעפאָן 158.20

בעמערקונג: דער היינט 33-ער, 65-ער און 83-ער הערן געפעלשט אין לאָדז. ביטע אַכטונג צו געבען אויפ'ן דיגעל און עטיקעט

אכטונג!

די פאַבריק פון **בראַנפען, ליקיערען און קאַניאַקען**

„NEKTAR"

(עקזיסטירט זייט 1896)

קילינסקיעגאַ 30, טעלעפאָן 215-38

פּורים

עמפעהלען די געעהרטע קונדען איהרע אויס-אַרבייטונגען אויף געבען אין עטיקעט, און בעט די ג' קונדשאַפט גענוי אַכטונג צו געבען אויף דער פירמע און **מעדאַלען**, צוליב דעם, וואָס לעצטענס האָבען זיך בעוויזען אויפ'ן מאַרק מינדערוואַרטיגע נאָכ-אַהמונגען, וועלכע זענען אין דער פאַקונג און עטיקעטען עהנליך צו אונזערע אויסאַרבייטונגען.

מיט אַכטונג **פירמע „נעקטאַר"**

אַ יום-טוב פאַר אייער משפחה

און אַ שמחה פאַר אייער גוטע פריינד איז

„שלח מנות" אויף פּורים

כרמל-וויין

פון באַראַן ראַטשילד'ס וויין-קעהלערעז

אין ראשון לציון

Dr. A. Mazur

וווסקאַדניאַ 65, — טעל. 166-01

נעמט אָן פון 12.30—1.30 און 4—6 אָוועגד.

Dr. L. Suchowczycki

כירורג

נעמט אָן טעגליך פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג

Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-47

Dr. med. Adam Bender

נאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 75-41

ספּעצ. פאַר אינערליכע און האַרץ-מראַנקהייטען

מבטל געמאכט דעם טריט-אורטייל אויף הינקיס'ן

ירושלים, 11. (יט"א)

הלב 10 פרוה, האט דער פארזיצער דער פון מרכזנאל, רובמער מעקדאנאל אינטרנאציאנאל דעם אורטייל, וואס דאס אפעלאציע גרופע האט ארויסגעגעבן אויפער דעם יהודישן פאליציאנט לגיקום.

אונ'ם אורטייל ווערט געזאגט, אז 5 עקום ווערט אנערקענט אלס שולדיג אין מארד, אבער אחן א פאראויסבע־

60-יעהריגער געבורטסטאג פון דעפ. ד"ר טהאל

קראקא, (יט"א)

דעם 13-טן מערץ פעירט זיין 60-יעהריגן געבורטס־טאג דער פרעזעס פון דער ציונס־מושער אדמינזטראציע אין מערב־גאליציען און שלעזיען, דעפ. הרב ד"ר טהאל. אין צוזאמענהאנג דערמיט ארגאנזירט די ציונס־מושע ארגאנזאציע אין מערב־גאליציען א רשה

יידישע ווירטשאפטל. קאנפערענץ

פאר מערב-גאליציע און שלעזיע

קראקא, (יט"א)

לויט דער אינזיאטיוו פון דער ציונס־מושער אדמינזטראציע און אויף זונ־טאג דעם 23-טן מערץ צוגלייכ־ווייז געווארן קיין קראקע א יהודישע ווירטשאפטלינע קאנפערענץ געווידמעט די מיטלען, וואס פונהרען צו א פערלעכטע־

רונג פון דער קאמאסטראפאלער לאגע פון די יהודישע סוחרים און האנדווערקער. אין דער קאנפערענץ וועלען זיך בעטייליגען אלע יהודישע ווירטשאפטלי־כע ארגאנזאציעס, וואס זענען טעמע אויפ'ן שטח פון מערב־גאליציען און שלעזיען.

פפס'ישע ענדעקישע פערשטענדיגונג

וועגען אויסדריקען אונצופרידן די מיניסטערען פריסטאר און טשערווינסקי

וואַרשע, 11. (מעל.)

אין די פאלוטישע קרייזען שמועסט מען, אז עס איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען פ. פ. פריסטאר פארטיען, צענטרום און אפילו מיט די ענדעקעס צו שטימען סאלוחאריש פאר'ן אונצופרידן־פארשלאג געגען ארבעטס מי־נוסטער פריסטאר. אלס קאנצעסיע פאר די ענדעקעס זאל פ.פ.ס האבען מסכים געווען צו שטימען פאר'ן ענדעקי־שן אונצופרידן־פארשלאג. געגען בולדיגנס־מינוסטער טשערווינסקי דער אונצופרידן־פארשלאג פאר'ן בולדיגנס־מינוסטער וועט אבער נישט מאמווירט ווערען מיט רעליגיעזע טעמים, ווי דאס האבען פריהער געהאט ברעה צו טון

שטימער בונה, דער פרוהערדיגער טויט־אורטייל ווערט דערוויל בטל און ער ווערט פער'משפט אינטאמט דעם אויף 15 יאהר תפיסה.

לגקום האט אויפגענומען דעם אור־טייל מיט א שטילען. דער אורטייל האט ארויסגערופען צווישען די יודען א געוואלדיגע שמחה. מען האט זיך גע־קושט אויף די גאסען. אין זיך געוואנ־שען מזל טוב.

ליקווידאציע-אפמאך מיט פוילען

ראטיפיצירט דורכ'ן רייכסטאג

בערלין, 11. (טו)

אויף דער הענטיגער וויצונג פון רי־טישען רייכסטאג איז אפגעשטימט גע־ווארען דער ליקווידאציע־אפמאך מיט פוילען. מיט 224 געגען 267 שטימען

אין דער אפמאך אנגענומען געווארען. דעם רעזולטאט פון דער אפשטימונג איז אויף רעכטס בעגלייט געווארען מיט „פפוי"־אויסרופען.

דער הויך-קאמיסאר אין עיז חרוד

סער טשענסעלאר נעמט-אויף אויף אלאנגעי געשפרעך יוד. קאלאניסטען

ירושלים (יטא) דער הויך־קאמי־סאר פון ארץ ישראל סער טשענסעלאר, וועלכער נעמט זיך אויס צוזאמען מיט זיין פרוי לעדי טשענסעלאר אויף אנ־אונספעקציע־רייזע אויבער צפון ארץ־ישראל, האט די מעג בעזוכט די יהודישע קאלאניע אין עין־חרוד און דארט אויפ־געגומען די פארשטעהער פון אלע קרי־היסוד קאלאניעס פון מזרח־טייל עמק־יזרעאל.

רעדענדיג מיט די פארשטעהער פון די קאלאניעס וועגען די קאמונאלע יסודות פון די קאלאניעס האט דער הויך־קא־מיסאר ערקלערט: אויהר קענט זיך אויס־קלייבען די קאמונאלע פארם פון לעבען, אויב אויהר ווילט. דאס איז א פראגע פון געשמאק וויכטיג איז אבער די קאלאניע זאל אויך הענען אלען אויסהאלטען.

אויהר דארפט מוך נישט חושש זיין און אונפרייוויליגקייט — האט ווייטער ערקלערט סער טשענסעלאר — דערפאר וויל אויך וואלט נישט געהענט לעבען

אויף אזא שטייגער. דאס בעדייט אבער נישט, אז אויהר מוט שלעכט לעבענדיג לויט אייער שטייגער. אונטער ענגלאנדס חערשאפט קען יעדער לעבען, און הספס מוט זיין שטארקינגקט, אזוי ווי אין ענ־גלאנד גוט, מוט בלויז אויך בעדייטן, ער זאל נישט שטערען זיינע שכנים.

געזעגענדיג זיך מיט'ן הויך־קאמיסאר האבען די קאלאניע־פארשטעהער אויס געדריקט די האפנונג, אז עס וועט קומען א צייט ווען אלע מעגשען וועלען לעבען א קאמונאל לעבען. אויך נישט — האט געזעגטפערט שטילערהייט דער הויך־קאמיסאר.

אייד'עם ערמארדעט זייז שורער

וועלכער האט איהם נישט געגעבען דעם צוגעזאגטען נדן

(§) אויף ראנדוואנסקא נאס 41 אויפ'ן 2-טען שטאק פון פראנט וואוינט אין אין שטובעל די פאמיליע חולונסקי, וואס בעשטעהט פון פאמער אנטאנו, מוטער אנטאנינא טאכטער און אנדרעס.

אנטאנו חולונסקי האט נאך א צוויי־טען אנדרעס מיט'ן נאמען פאטעל מא־לאניאק, וואס וואוינט אויף זשעלאזנא־גאס 17. צווישן ומאלאניאק'ן און דעם שווער געהען אן א לענגערע צייט סכ־סוכים צולויפ'ן נדן, דער אנדרעס האט אלץ אזן אזן טענה'ן, אז דער שווער

האט אוהם אנגעשלטערט די טאכטער און דעם צוזעזאגטען נדן נישט געגע־בען.

געכטען אין אוועגד אין מאלאניאק גע־ווען בעים שווער, וואו ער האט צוזאמען מיט מאוהם געהרינקען בראנפען. זיי האבען געטרונקען א סך און זיך אנגע־שיכור'ט, אז דער אנדרעס איז שוין גע־ווען שיכור ווי לוט האט ער זיך געגאטען קרוגען מיט'ן שווער און צום סוף אוהם זורלען און בעלערהען.

פלוצלינג האט ער צוגעהאקט דיר שור־

60-יעהריגער געבורטסטאג פון דעפ. ד"ר טהאל

פייערונגען. דעם 16-טען מערץ ווערט פארקומען א ספעציעלע יובילאום־אקט דעמיץ אין די צייטונגען „נאטן דויטשניק" און „יידישער פאלקסבלאט" וועלען ארויסגעבען ספעציעלע נומערן לכבוד דעם יובילאום. עס ווערט אויך געפלאנט צו בעהרען דעם יובילום דורך ארויס־געבען זונטיג אלע ווערק.

יידישע ווירטשאפטל. קאנפערענץ

פאר מערב-גאליציע און שלעזיע

קראקא, (יט"א)

לויט דער אינזיאטיוו פון דער ציו־נוסמשער אדמינזטראציע און אויף זונ־טאג דעם 23-טן מערץ צוגלייכ־ווייז געווארען קיין קראקע א יהודישע ווירט־שאפטלינע קאנפערענץ געווידמעט די מיטלען, וואס פונהרען צו א פערלעכט־

5-טער טאג

20.000 זל.: 170806

5.000 זל.: 56868 158293

3.000 זל.: 99170 127494 172189

2.000 זל.: 6287 11650 19916

101972 108759 115561 56008 124491 171894.

1.000 זל.: 45798 56060 75848

87828 180778 152450 158341 187186 196576.

600 זל.: 12621 17448 19438

24519 55685 69580 72856 91060

111719 116768 116886 128161

134782 135794 139148 141208

142825 145186 149267 155092

161028 170477 178002 185212

205447 206440 207494.

500 זל.: 2768 7844 11081 14942

21447 22140 25545 26438 26407

37157 38831 38839 39087 39847

42096 42298 49690 70168 71578

72477 73028 73086 75748 76957

77994 72477 73028 73086 75848

76957 77904 72477 73806 73028

75848 77994 76957 84677 89890

90438 90721 93854 96580 102871

106352 106587 110510 120110

122209 122256 123001 124872

124474 125123 127062 127082

128144 146668 151075 158086

161206 161268 162010 177963

180842 184221 184951 187551

188290 191773 194472 199788

202301 203883 204168 205111.

נאך דער הפסקה.

50.000 זל.: 183228.

10.000 זל.: 95488.

5.000 זל.: 164646.

3.000 זל.: 89850.

2.000 זל.: 25000 29046 31787

21141 54442 98902.

1000 זל.: 107 19828 25207 42938

74161 81985 85822 110436 120218

180771 188134 195453 209066.

600 זל.: 1946 8370 9194 20521

36581 41796 50582 55246

59038 78861 99676 134682

152188 162858 162980 166328

183500 187218 197807 198356.

500 זל.: 11252 14131 16190

19169 23955 25793 37888 42988

47051 50871 53829 53900 57284

59249 66311 74957 75717

79255 92672 93874 95850

99047 104573 107099 107645

115857 128654 132070 132986

133278 137742 142487 142631

144288 147073 147899 148112

149901 150684 153942 155460

158386 163950 168241 164454

168287 176881 178088 183079

185865 192629 200702 204883.

207249.

—אין— 20.000 זל. לאדן

נעכטען, אין 5-טען ציהונגס־טאג איז ווידער געפאלען דאס געווינס פון 20 טויזענד זל., אין דער איצטיגער קלאס דאס גרעסטע געווינס, וואס איז ביז היינט געפאלען אין לאדז, אין דער

ס. קאלעקטור פון

פ. בריטשטיין

נאריטאוויטשא 31, טעל. 142-47

דאס דאזיגע גרויסע געווינס איז גע־פאלען אויפ'ן גליקליכען נומער 70.806 ווייטערע גליקליכע לאסען איז נאך צו בעקומען אין א בעגרעניצטער צאהל.

ד"ר רוישער צוריק איז וואַרשע

וואַרשע, 11. (מעל.)

הענט אין דער פרוה איז צוריקגעקו־מען פון בערלין דער דייטשער געזאנד־טער אין וואַרשע ד"ר רוישער, וואס זאל הענט אויפגענומען ווערען בעי מי־נוסטער זאלעסקי. ד"ר רוישער זאל זיך געקומען פון בערלין מיט א בעפעלמע־טיגונג אונטערצושרעבען דעם האנדלס אבמאך מיט פוילען.

פראצעס וועגן פאבאר-אפערע

אפגעלעגט אויפ'ן 1 אפריל

(§) דער געכטונגער פראצעס געגען מאיאר ד"ר וואלאשינסקי, וועלכער אין אנגעקלאגט אלס בעטייליגטער אין דער פאבאר־אפערע, אין אפגעלעגט געווארען אויפ'ן 1. אפריל. מען ערוואַרט, אז דער פראצעס וועט טערויערען 10 טעג.

טראדיציאנעלע פורים-אקציע

פון „קרן קימת לישראל"

הענטיגען זונטאג האט זיך אנגעהויבען בען בי אונז אין שטאט די טראדיציא־נעלע פורים־אקציע פון קרן־קימת.

די אקציע ווערט הייי־יאהר געפיהרט אונטער דעם לאזונג „מיר ערוואלען און בויען". אין איהר בעטייליגען זיך די מומחלוכער פון אלע ציוניסטישע יוגענד ארגאנזאציעס און גרופערונגען.

אויסער דעם ווערט אויך ארבייטי־פיהרט ווערען מחצית־השקל זאמלונגען, אין א גרויסע נדרים־אקציע און די שוחלען.

שווינדזוכט אויז הונגער-קראנקהייטן

צווישען לאדזער שול-קינדער

(ז) אין פערגאנגענעם יאהר האט בען די לאדזער שול־דאקטוירים אונטער זיכ 39,518 שול־קינדער, פעת און דער שול זענען געגאנגען 50,850 קינ־דער. פון דער צאהל זענען קוים 9379 קינדער גוט ערגעהרט, 7507 זעהר שלעכט ערנעהרט, ארום־בלויטיג זענען

פערהאן 7394 קינדער. א חוץ אנדערע הונגער־קראנקהייטען און בי 4711 קינ־דער פעסטגעשטעלט געווארען שווינד־זוכט. מיט 19,677 קינדער פאלען ארויס די צעהן, 947 קינדער לעדען אויף טראכאם.

דרינגליכע שטראפע!

פאר מינדעריעהריגע ווערען נישט איינגעצויגען

די וואשוואנדזמוך האט דערהאלטען א צירקולער, לויט וועלכען עס דארפען נישט אנגענומען ווערען די דרינגלוכע

ארמונגסמאטוך שטראפען פון מונ־דשעלרונג, בעזונדערס פון שול־יונגער

פערשוואונדען

מען בעט אונ' מומצוטיילען, אז עס איז פערשוואונדען געווארען א יונגעלע פון 4 יאהר דער פאמער, א שאטער געפונגס זיך בי ה' אינזענבערג אויף בע־גער.וקטא 29. דער וואס ווייס עפעס וועגן דעם אייגקומען קינד ווערט גע־בעטען צו מעלדען אויף דער אנגעוו־זענער אדרעס.

קאנטראלעס

אין די געשעפטען

(ב) די לאדזער פונצנ־אמטען פיהר־רען אונטער דורך קאנטראלעס אין גע־שעפטען און פארזיכטען פרי „געהערנג" צו קאנען אפצאהלען דעם אומזאט־שטייער.

פון „אברט"

הענט ווערט מוזיקער געשפילט דאס גרויסע פראגראם, וואס האט גרויס ער־פאלג בעם עולם „אחן א קאפ"... הנחה בולעטען זענען הענט גולטיג.

מארגען, דאנערשטאג ווערט געגעבען א פאפולערע פארשטעלונג פאר ארבע־טער און אנגעשטעלטע צו בולונג פרי־שן פון 1 — 3 זל.

פפס'ישע ענדעקישע פערשטענדיגונג

וועגען אויסדריקען אונצופרידן די מיניסטערען

פריסטאר און טשערווינסקי

וואַרשע, 11. (מעל.)

אין די פאלוטישע קרייזען שמועסט מען, אז עס איז געקומען צו א פערשטענדיגונג צווישען פ. פ. ס. פריסטאר פארטיען, צענטרום און אפילו מיט די ענדעקעס צו שטימען סאלוחאריש פאר'ן אונצופרידן־פארשלאג געגען ארבעטס מי־נוסטער פריסטאר. אלס קאנצעסיע פאר די ענדעקעס זאל פ.פ.ס האבען מסכים געווען צו שטימען פאר'ן ענדעקי־שן אונצופרידן־פארשלאג. געגען בולדיגנס־מינוסטער טשערווינסקי דער אונצופרידן־פארשלאג פאר'ן בולדיגנס־מינוסטער וועט אבער נישט מאמווירט ווערען מיט רעליגיעזע טעמים, ווי דאס האבען פריהער געהאט ברעה צו טון

די ענדעקעס, נאר צוליב דעם אונגעזעצ־ליכען אויפרהרען די לעהרער פון אינ־ענער און דער אנדערער, דערצו זע־לען די לונקע צוגעבען דעם מאמוו פון בעקעמפען דעם ארבייטער סטארם.

בעדעק פארשלאגען האבען בכן אלע שאנסען רודלעגאגען אויף דער פרינטאג דינער בעם־זוצונג, וואס ווערט צוגלייכ־ווייז געווען 12 מיטאג.

היות פרעמיער בארעל וועט זיך סא לודאריזווען מיט די געפאלענע מאנוס־מארען דארף מען דערוויל פרעטאג, אדער שבת ערוואַרטען צ דעגורגאנגס־קרוזיס, דאס הנסם אין דעם מאמענט, בעת דער פרושעט וועט מצוריקקומען פון סענאט אין סעם ארען.

ליקווידאציע-אפמאך מיט פוילען

ראטיפיצירט דורכ'ן רייכסטאג

בערלין, 11. (טו)

אויף דער הענטיגער וויצונג פון רי־טישען רייכסטאג איז אפגעשטימט גע־ווארען דער ליקווידאציע־אפמאך מיט פוילען. מיט 224 געגען 267 שטימען

אין דער אפמאך אנגענומען געווארען. דעם רעזולטאט פון דער אפשטימונג איז אויף רעכטס בעגלייט געווארען מיט „פפוי"־אויסרופען.

דער הויך-קאמיסאר אין עיז חרוד

סער טשענסעלאר נעמט-אויף אויף אלאנגעי געשפרעך יוד. קאלאניסטען

ירושלים (יטא) דער הויך־קאמי־סאר פון ארץ ישראל סער טשענסעלאר, וועלכער נעמט זיך אויס צוזאמען מיט זיין פרוי לעדי טשענסעלאר אויף אנ־אונספעקציע־רייזע אויבער צפון ארץ־ישראל, האט די מעג בעזוכט די יהודישע קאלאניע אין עין־חרוד און דארט אויפ־געגומען די פארשטעהער פון אלע קרי־היסוד קאלאניעס פון מזרח־טייל עמק־יזרעאל.

רעדענדיג מיט די פארשטעהער פון די

אייד'עם ערמארדעט זייז שורער

וועלכער האט איהם נישט געגעבען דעם צוגעזאגטען נדן

(§) אויף ראנדוואנסקא נאס 41 אויפ'ן 2-טען שטאק פון פראנט וואוינט אין אין שטובעל די פאמיליע חולונסקי, וואס בעשטעהט פון פאמער אנטאנו, מוטער אנטאנינא טאכטער און אנדרעס.

אנטאנו חולונסקי האט נאך א צוויי־טען אנדרעס מיט'ן נאמען פאטעל מא־לאניאק, וואס וואוינט אויף זשעלאזנא־גאס 17. צווישן ומאלאניאק'ן און דעם שווער געהען אן א לענגערע צייט סכ־סוכים צולויפ'ן נדן, דער אנדרעס האט אלץ אזן אזן טענה'ן, אז דער שווער

פרייטאג הויבט זיך אן דרוקען אין „לאדזער טאגעבלאט"

א נייער גרויסער סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

אונטערן נאמען

„פערקויפטע נשמות"

פערפעהלט נישט צו לייענען פרייטאג דעם אנהויב פון נייעם ראמאן

Dr. L. PIKIELNY
UROLOG
פעציאל־ארצט פאר נירען, בלאז, אורין־קראנקהייטען
Nawrot 8. telefon 219-90
נעמט אן פון 4 — 7

Dr. Wołkowyski
צענטראלניאנא 25
טעלעפאן 126-87
ספעציאל־ארצט פאר הויט וועגערישע קראנק־הייטען און מענער־שוועכע. אלע־ארט אנאליזען
בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.
נעמט אן פון 8—2, און פון 6 -9 אויענד.
בעזונדער „ארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייט
כאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען 12—2 און פון 5—7 נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17, פון 2 ביז 3 נאכם.

Dr. med. J. LUBICZ
Ortopeda
גראנסקא 28, טעל. 18317
ספעציאליסט פון מיינער און געלענקע־קראנקהייטען
פערקרימונגען פון פלעצעס און גלידער
פון זשעלעזנע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי וויקלארקעס גענען פלעט פיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסטען א. א. ו. נעמט אן 5

Dr. med. H. Lajchter
צאהן־ארזט
קיפער, דזשאנסלעס גומען, ציינג־קראנקהייטען א.ד.ג.
האט זיך איבערגעצויגען
אויף זשעלאזנא 9, טעל. 149-66 1 שטאק פראנט

פלעגט די פיס
PEDICURE
S. Łódzki
Traugutta 5 (Krótka) m. 10, tel. 170-37
נעמט אן פון 11—2 און פון 4—7 אן. געווענער ספעציאל בי מיסטער עמאלען (הינער־אויגען־אנשטאלט אין לאנדאן). ספעציאליסט צו געזונטיגען הינער־אויגע איין תארנהויט ווי ארטיגיעוואסטענע נעגעל אהנע שמערץ

ווינער ארטאפעדישע פראצאוניע
— אונטער אויפזיכט פון א דאקטער ספעציאליסט — מאכט לויט גיפס־מאדעלען וויקלארקעס גענען פלאט פיס קינסטליכע פיס, ארטאפעדישע גארסטען און אפאראטען א. ז. ו. גראנסקא 28 ווי 1, פון 5—7 אויענד.

עלעקטרישע פאגאטאוויע!!
טעלעפאן 118-36
סטאדאלניאנא 4
טעטיג א גאנצע מעת-לעת.

Dr. med. M. Heller
פעציאליסט פאר הויט- און וועגערישע קראנקע און מענער-שוועכע
נאווראט 2, טעל. 179-89
נעמט אן ביז 10 פריה, און פון 4—8 אויענד
פאר פרויען פון 4—5 נאכם.

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר יעמב-אן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.

נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: רעדאקציע 10057. אדמיניסטראציע 100.47

די דריי שעה פון פראטעסט

נאָר דריי שעה האָט עס געדויערט. אָנ'ערשיינונג, וואָס מיר זעהען נאָר אין מאָמענטען פון גרויסער פרייד, אָדער גרויסען טרויער, האָבען מיר נעכטען געקענט בעאָבאַכטען אין גאַנץ פּוילען. אָבער נישט קיין אויסדרוק פון פרייד אין טרויער האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט דאָס מאַסענהאַפטע שליסען פון די געשפטען. דאָ איז געקומען צום אויסדרוק די שוועבענדע געפאַהר, וואָס הענגט איבער'ן סוחר'טום.

דאָס סוחר'טום האָט געברענגט אַ קרבן. זיי האָבען נישט געקוקט אויף דעם מאַטעריעלען שאַדען, וואָס ברענגט מיט זיך מיט אַ דריי-שעה'דיגער שבת-שבתון אין דער וואָכענס. און דערין ליגט די קראַפט. דאָס, צו וואָס עס איז נאָר ביז-איצט פעהיג געווען די אַרבייטערשאַפט און דאָס בעאַמטענטום, איז איצט געקומען מיט אַ ספּאָנטאַנעם אויסברוך ביים סוחר'טום, ביי אַ שיכט, וואָס איז ביז-איצט אפילו נישט פעהיג געווען צו אַזעלכע מיטלען פון קאַמף.

דער כוח פון ליידען האָט שוין ווירקליך געמוזט זיין איבערפולט, ווען דאָס סוחר'טום, וואו די קאָנקורענץ איז דערביי נאָך מיט אַ בייגעשמאַק פון נאַציאָנאַלען אַנטאַגאָניזם, האָט געקענט ביי זיך פּוילן צו געהען האַנד ביי האַנד אין געמיינזאַם, אָפען מאַניפעסטירען זיין וועה-געשריי. און עס איז נישט געקומען דורך אַגיטאַציע. קיינער האָט נישט געווירקט און נישט גערופען דערצו, נאָר דאָס אינטואיטיווע געפיהל פאַר דעם אָפּגרונד, פאַר וועלכער עס שטעהט איצט דאָס גאַנצע סוחר'טום אין פּוילען, האָט געברענגט צו דער דאָזיגער אימ-פּאָזאַנטער מאַניפעסטאַציע. און נישט בלויז דאָס יודישע סוחר'טום, וועלכען מען האָט שוין פערשריגען, אַז ער ווייגט אפילו דאָן, ווען ער האָט גאָרנישט צו ווייגען, האָט איצט אויפגעדעקט פאַר דער וועלט דעם גאַנצען עלענדען גרויל, נאָר אויך די כשר'ע הונדערט-פּראָצענטיגע לאָיאַלע בירגער פון דער פּוילישער נאַציאָנאַליטעט האָבען געוויזען, אַז מעהר קאָן מען שוין נישט אויסהאַלטען.

אָט די דאָזיגע דריי-שעה'דיגע דעמאָנסטראַציע פון גאַנצען סוחר'טום, וועט אין זיך האָבען דעם קאָלאָסאַלען כוח צו צווינגען דער רעגירונג איינמאָל פאַר אַלעמאָל אָפּצוזרייסלען זיך פון דער עקאָנאָמישער פּאָליטיק, וואָס דערשטיקט און דערדריקט דעם האַנדעל און פערוואַנדעלט גאַנץ פּוילען אין אַ ווירטשאַפטלי-כען בית עולם. אָט דאָס מוזען זיין די פּרוכטען פון דער נעכטיגער מאַניפעסטאַציע!

ד"ר י. קרויש

יודישע נייעס.

יונגע יודישע סטודענטין גע-ווינט אַ פּריז פאַר בעסטע קאָמפּאָזיציע

לאָנדאָן, (יט"א)

די 22-יאָהריגע יודישע פרעזלין לעדיס קאָהען האָט בעקומען דאָס פּריז אין דער הויך פון 100 פונט, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען דורך דער קענוגלי-כער אַקאַדעמיע אין לאָנדאָן פאַר די בעסטע קאָמפּאָזיציע פון אויהרע געוועזענע שולער.

פרעזלין קאָהען וועט אַלזדן דורכגיהרען מיט'ן ב. ב. צ. סימפאָנישען אָרקעסטער וועלכער וועט אויספירען אויהר ווערק. זי וועט זיין די ערשטע פרוי, וואָס האָט דורכגיהרט דאָס דאָזיגען בעריהמטען אָר-קעסטער.

יודישער פרידענס-בונד אין דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א)

אין אַלע גרעסערע שטעט פון דייטש-לאַנד האָבען זיך אין די לעצטע 2 וואָ-כען געשאַפען אָפּטיילונגען פון יודישען פרידענס-בונד, וועלכער איז מיט אַ קורצער צייט צוריק געגרינדעט געוואָרען אין בערלין. עס זענען אין די דאָזיגע שטעט פאָרגעקומען גרויסע פרידענס-אַקאַדעמיעס מיט דער בעטייליגונג פון אָנגעזעהענע יודישע פערזענלי-כקייטען צווישען אַנדערן זענען אַזעלכע פערזאָנען ווי לענגען און אַקאַדעמיעס פאָרגעקומען אין לייפּציג, קעלן, פראַנקפורט, האַמבורג און אַנדערע.

עס ווערען געמאַכט פערבערייטונגען צום גרונדען אָפּטיילונגען פון פרידענס-בונד אין זקסענזפּערג, עלבערפעלד און אַנדערע.

די גרויסע פעלץ-אויסשטעלונג אין לייפּציג

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאַגעבלאַט" — פון ז. האָבער

פון סוף מאַי ביז סוף סעפּטעמבער 1930 וועט צום ערשטען מאָל געעפענט ווערען די גרויסע פעלץ-אויסשטעלונג אין לייפּציג, צו וועלכער עס וועלען קו-מען אונטערעסאַנטען פון דער גאַנצער וועלט.

לייפּציג איז תמיד געווען דער גרעס-טער פּלאַץ פאַר'ן פעלץ-מאַרק און מיל-ליאָנען מענשען פון אַלע אַרבע פּגות עולם טראָגען פעלצען, וואָס זענען אויסגעאַר-בעט געוואָרען אין די גרויסע פעלץ-וואַרשטאַטען אין לייפּציג.

פון גאַנץ אַלמע צייטן האָט מען פעלץ און רויכוואַרג פון אַלע מקומות יע-בראַכט קען לייפּציג אויפ'ן ירידן פער-קויפען, פון דאַנען האָט מען דערנאָך די פעלצען פערקויפט אויבער דער גאַנצער וועלט שפּעטער האָט מען אין לייפּציג גע-גרינדעט פאַבריקען, וועלכע בעשעפטי-גען זיך מיט'ן צוריכטמען די פעלץ, ריי-נינען און פאַרבען און פערשידענע קע-לירען. מיט דער צייט האָבען אָט די פאַבריקען זיך אַזוי שטאַרק פערגרע-סערט און פערבעסערט, אַז מ'קען זאָגען אין קיין שום אָרט און דער וועלט ווערען אָט די מינים סחורות אַזוי גוט אויס-געפערטיגט, ווי אין לייפּציג.

פאַר אַלע סאָרטען רויכוואַרג זענען דאָ ספּעציעלע פאַבריקען, וואָס זענען אינ-גערינכטעט אין וויסען, ווי אַזוי דער אַר-טיקעל מיז בעהאַנדעלט ווערען, וועלכע פאַרבען מען קען דאָס פעלצען: יעבען, בדי ס'זאָל האָבען דעם ווערט, וואָס אין נייטיג פאַר'ן וועלט-מאַרק.

כדי צו געבען אַ בעישפּיל, און בראַי צו דערמאָנען, אַז פּוילען, למשל, האָט אַריינגעפירט קיין דייטשלאַנד אין יאָהר 1929 נים ווענינער ווי פאַר פיפצעהן מיליאָן דאָלאַר פערשידענע רויכוואַרג, וואָס זענען אין לייפּציג בעאַרבעט גע-וואָרען און זענען אַלס פאַרטיגע פעלצען פון דאַנען פיגאַנערגעשיקט געוואָרען אין אַלע וועלט-טיילען.

דער עקספּאָרט פון פאַרטיגע פעלצען פון לייפּציג מאַכט אויס עטלכע הונ-דערט מיליאָן דאָלאַר. דערפון ווערט אַנ'ערך פיר פערטעל פון רויכוואַרג אַריינגעבראַכט קיין לייפּציג. פון פע-שידענע לענדער, ווי פּוילען, לעטלאַנד, ליטאַ, ענגלאַנד וכדומה.

אודאי איז פאַר אַלעמען וויכטיג אָט די דאָזיגע גראַנדיעזע בעאַרבעטונג פון פעלצען. אַמאָל מיט אַנדערע אויגען זיך צוצוזעהן און ציקוקען, ווי אַזוי עס ווערט אויסגעאַרבעט גאַנץ פעראַנדערלעך די פעל פון אַלע מינים מושמ'דיגע היות עס איז דערביי געווען אַ גומער געדאַנק אָט די אויסשטעלונג צו מאַכען און סאַמע האַרץ פון פּוילען-מסחר.

אַלע מדינות פון דער גאַנצער וועלט וועלען זיך דאָ בעטייליגען. קודם כל וועלען און אַ ספּעציעלען פּאַרק געוויזען ווערען אַלע היות, פון וועלכע ס'ווערען פעראַר-בעט פעלצען. און דעם זאָאָלאָגישען גאָר-טען וועט געוויזען ווערען, ווי אַזוי די היות לעבען בי זיך „אין דער היים". דערנאָך וועט מען ווייזען דאָס גאַנצע פּראָצעס, אָנגעהויבען פון דעם מאָמענט ווען דאָס פעלעכעל ווערט אַראָפּגעצויגען פון דער טויטער היה, ביז צו דער מדרגה, ווי די פיינסטע דאַמען טראָגען אין דער אויסשטעלונג, און זאָל זיך אָנ-דערוויסען, וועלכע מינים היות ס'קענען פון אַמעריקע אַריינגעפירט און פער-ווענדט ווערען פאַר דער פּעלץ-אינדוס-טריע.

ס'וועט אויך דערבי זיין אַן אינטער-נאַציאָנאַלע יאָגד-אויסשטעלונג צו ווי-זען, מיט וועלכע מינים פליזיין דער מעגש און בכח בעצוקומען די פערש-דענע ווילדע און האַלב-ווילדע היות.

די דאָזיגע אויסשטעלונג וועט צום ערשטען מאָל אויצט געעפענט ווערען. די גאַנצע וועלט וואַרט אויף דער ערעפנונג מיט גרויס שפּאַנונג.

סאוויעט-רוסלאַנד — אַ „גן-עדן" פאַר יודען...

אינטערוויאו מיט'ן סאוו. האַנדעלס-פאַרשטעהער אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק (יטא) אַ פאַרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור האָט געהאַט אַן'אינטערוויאו מיט דעם נעעם פון'הערן פון „אַמטאָרג". דער סאָ-וויעטישער האַנדעלס-רעפּרעזענטאַנט און די פעראייניגטע שטאַטען, ה' ב. באָגדאַנאָוו, וועגען דער לאַגע פון די יו-דען אין רוסלאַנד.

ה' באָגדאַנאָוו האָט ערקלערט, דאָס עס וואַנדערט אויהן די אַמטאָרג, וואָס ווערט געפון'הרט צווישען די אַמעריקאַ-יודען און דער אויסשטעלונג, און זאָל זיך אָנ-דערוויסען, וועלכע מינים היות ס'קענען פון אַמעריקאַ אַריינגעפון'הרט און פע-ווענדט ווערען פאַר דער פּעלץ-אינדוס-טריע.

ס'וועט אויך דערבי זיין אַן'אינטער-נאַציאָנאַלע יאָגד-אויסשטעלונג צו ווי-זען, מיט וועלכע מינים פליזיין דער מעגש און בכח בעצוקומען די פערש-דענע ווילדע און האַלב-ווילדע היות.

די דאָזיגע אויסשטעלונג וועט צום ערשטען מאָל אויצט געעפענט ווערען. די גאַנצע וועלט וואַרט אויף דער ערעפנונג מיט גרויס שפּאַנונג.

אין יאָהר 1929 — האָט ערלעדיגט די באַגדאַדאָוו — אין דער סאַצ אַלער צי-זאַרעוויטש פון דער ערוואַקסענער יוגד-שער בעפעלקערונג און דאָס אַרבעט-געוועזען פאַבריקערונג אין דאָס אַרבעט-פערבאַנד: 183.000 — אַרבעט-מער, 286,000 — בעאַמטע, 116.000 קאָלאָנוסטען, 59.000 הענדלער און 119.000 אָהן בעשעפטיגונג, צוזאַמען 1.010.000 ערוואַקסענע יודען פון דער אַלגעמיינער צאָהל 2.700.000 יודישע נפשות.

צום סוף האָט דער סאָוועטישער האַנ-דעלס-פאַרשטעהער אָנגעזאָגען אויף סמאַלנ'ס לעצטע רעדע, און וועלכער עס איז אויסגעגעבען געוואָרען דאָס דיקע קאָלעקטיוואַציע פון די קאָ-לאָניעס דאַרף נישט פאָרקומען מיט נוואַלד און אַז מ'מאַך זיך נישט דער-מיט אַליין, נישט פערפעסטיגענדיג די שוין געוואונענע באַזיציעס.

אַ קאַפּעלע הומאָר

ווערטלעך און שטעכווערטלעך

דריי שעה מנוחה.

הונדערט יאָהר זאָל לעבען די „קאַלאַ", — האָט אַ יוד געזאָגט זעהענדיג, ווי די קרעמער שליסען די קראָמען, — מיין ווייב האָט זיך סאָלידאַריזירט אין גאַנצע דריי שעה, פון 4 ביז 7 נישט פערלאַנגט קיין געלד.

קנאַפּ.

* * *

ווידער אַ נייעס.

ערשטער יוד: וואָס איז דאָס — האָט שליסט מען עפּעס די געשעפטען אין אַ פּראָטעסט דינסטאָג נאָכמיטאָג?

צווייטער: היינט טון די סוחרים פּראָטעסט-רען.

ערשטער: כ'פערשטעה נישט און נעכטן האָבען זיי דען נישט פּראָטעסטירט און מאָרגן ווילען זיי נישט פּראָטעסטירען?..

טאַלעדאָ—די שטאָט פון שטאָל און בלוט

אַ בעזוך אין טאָלעדאָ, וואָס איז אַמאָל געווען די גרעסטע יודישע קהלה אין שפּאַניע. — קיין איינצי-גער יוד וואוינט דאָ היינט נישט. — די צוויי אַלטע שוהלען ווייזען אָן אויף דער יודישער פּראַכט פון אַמאָל. — די העברעאישע אויפשריפטען אויף די ווענט זענען קוים לעזבאַר.

(רייזע-נאָטיצען פון שפּאַניען)

פון צ. ה. רופּינשטיין.

קומט מיט מיר, ליבע לעזער, אין אויך וועל אַנדך ווייזען טאָלעדאָ, — די שטאָט פון שטאָל און בלוט.

נאָך אונדער דער צוג האָט זיך אָפּגע-שטעלט, האָט אויהר די געלעגענהייט צו זעהען אַ חורבה פון אַנ'אַלטען פּאַלאַץ, וואָס שטעהט שוין קנאַפּע צוויי טויזענד יאָהר. די וועגר צושאָסען, צופאַלען, אָבער אויהר דערקענט, אַז דאָס איז אַמאָל געווען אַ פּאַלאַץ. די פענסטער, וואָס זענען בלינד געוואָרען און לויף פון

אין מוזעונער מענשען און אין מוטען, אויף אַ מין אַרענע, וועצען די קאַטוליש-שע שופּטים, פאַרארטייליגונג אייגעם נאָר דעם אַנדערען צו שרפה. און דער זעלבער פון דער אַרענע זעהט מען דעם שוועבע-הויפען און די רויטע פלאַמען צוהרען זיך אַרויף, אַרויף, ביז צום הימעל צו.

דאָס דאָזיגע פּולד הענגט און קוק פון ר' שמואל הלוי'ס הויז, אָבער צו דאָס בולד האָט נעהערט צו אויהן, און נושט בעוואוסט, ווייל און די שפּעטערע יאָהרען און דאָס הויז אויבערגעגאַנגען צו דעם בערוהמטען שפּאַנישען מאָלער גרעקאָ, וועלכער האָט דאָרט אויסגעריכט אַזעלכע זעלנע הויז-פּלאַץ, אַרויף, ביז צום הימעל צו.

ר' שמואל הלוי'ס הויז, וואָס איז פון אויהן געבויט געוואָרען און 14טען יאָהרהונדערט, שטעהט נאָך הענט פעסט און זעהט זעהר שעהן אויס. נאָך גרע-קאָ'ן און דאָס הויז פערוואַנדעלט געוואָ-רען און אַ „נאַציאָנאַלען מאָנומענט" פון שפּאַניען, און יעדער אויגער קען אַריינגעהן און עס אָנקוקען.

איך בין אויך געווען אין דרעם קעלערן פון דעם הויז, ווייל מיט דרעם קעלערן איז פערבונדען אַ שטיק יודישע געשיכטע.

שמואל הלוי אַבולאַפיאַ איז אין זיין צייט געווען דער פאַרשטעהער פון דער מאָלעדער יודען און איז דערצו אויך געווען אַ טרויער קרוב למלכות. ער איז געווען דער גאַנצער-מיניסטער פון דעם דעמאָלסטיגען קעניג פערדאָ, דער „אַלזר", וועלכער האָט אויהן שטאַרק ליב געהאַט און אויהן געגעבען זיין פולס-מען צומרוי. דער קעניג האָט געהאַט אַ סך אויסצושטעהן פון דער קורץ צוליב זיין יודישען פרינד, און עס איז געקו-מען אַזוי ווייט, אַז מען האָט אויף דעם קעניג געמאַכט אַ סדר לבולים בנוגע זיין פאַמיליען-לעבען.

אָבער ר' שמואל האָט שטענדיג מיט זיין שכל אַרויסגעראַטעוועט דעם קעניג פון אַלע פּאָליטישע און קוראַלוכע צרות, און דערפאַר האָט אויהן דער קעניג שטאַרק בעליבט. ר' שמואל האָט אַליין געלעבט ווי אַ שרה'ה און איז זיין הויז האָט ער געהאַט אַ סך געגער-שקלאַפען און אַלע אַנדערע בעקוועמלוכקייטען. ווי די גרויסע שפּאַנישע פּרישטען.

נאָך דער סוף זיינער איז געווען אַ מיאוס'ער. די קורץ האָט נישט געהאָלפען. בין זי האָט נישט געהאַט אויהר ווע-קונג אויף דעם קעניג מען. האָט אויהן גע'מסר'ט, אַז ער איז געווען אין אַ פע-שווערונג געגען דער קרון און אַז אין די דרעי קעלערן פון זיין הויז איז אַ פאַ-האַן אַ גרויסער אוצר פון אָנגערויבט גאָלד.

דאָס גאָלד האָט מען טאַקע אין די קעלערן געפונען, און ר' שמואל איז אַריינגעוואָרפען געוואָרען אין תיסר, וואו מען האָט אויהן געפינגען אַזוי לאַנג, בין ער איז געשטאָרבען.

די קעלערן זענען פערבליבען, און אויך בין זיי דורכגעגאַנגען מיט איסה, שוא פונסטערניש און דאָרטען. פון די

(ענדע זייט 6)

יודישע נייעס.

יונגע יודישע סטודענטין גע-ווינט אַ פּריז פאַר בעסטע קאָמפּאָזיציע

לאָנדאָן, (יט"א)

די 22-יאָהריגע יודישע פרעזלין לעדיס קאָהען האָט בעקומען דאָס פּריז אין דער הויך פון 100 פונט, וועלכער איז בעשטימט געוואָרען דורך דער קענוגלי-כער אַקאַדעמיע אין לאָנדאָן פאַר די בעסטע קאָמפּאָזיציע פון אויהרע געווע-זענע שולער.

פרעזלין קאָהען וועט אַלזדן דורכגיהרען מיט'ן ב. ב. צ. סימפאָנישען אָרקעסטער וועלכער וועט אויספירען אויהר ווערק. זי וועט זיין די ערשטע פרוי, וואָס האָט דורכגיהרט דאָס דאָזיגען בעריהמטען אָר-קעסטער.

יודישער פרידענס-בונד אין דייטשלאַנד

בערלין, (יט"א)

אין אַלע גרעסערע שטעט פון דייטש-לאַנד האָבען זיך אין די לעצטע 2 וואָ-כען געשאַפען אָפּטיילונגען פון יודישען פרידענס-בונד, וועלכער איז מיט אַ קור-צער צייט צוריק געגרינדעט געוואָרען אין בערלין. עס זענען אין די דאָזיגע שטעט פאָרגעקומען גרויסע פרידענס-אַקאַדעמיעס מיט דער בעטייליגונג פון אָנגעזעהענע יודישע פערזענלי-כקייטען צווישען אַנדערן זענען אַזעלכע פערזאָנען ווי לענגען און אַקאַדעמיעס פאָרגעקומען אין לייפּציג, קעלן, פראַנקפורט, האַמבורג און אַנדערע.

עס ווערען געמאַכט פערבערייטונגען צום גרונדען אָפּטיילונגען פון פרידענס-בונד אין זקסענזפּערג, עלבערפעלד און אַנדערע.

די גרויסע פעלץ-אויסשטעלונג אין לייפּציג

(ספּעציעל פאַר'ן „לאָדזער טאַגעבלאַט" — פון ז. האָבער

פון סוף מאַי ביז סוף סעפּטעמבער 1930 וועט צום ערשטען מאָל געעפענט ווערען די גרויסע פעלץ-אויסשטעלונג אין לייפּציג, צו וועלכער עס וועלען קו-מען אונטערעסאַנטען פון דער גאַנצער וועלט.

לייפּציג איז תמיד געווען דער גרעס-טער פּלאַץ פאַר'ן פעלץ-מאַרק און מיל-ליאָנען מענשען פון אַלע אַרבע פּגות עולם טראָגען פעלצען, וואָס זענען אויסגעאַר-בעט געוואָרען אין די גרויסע פעלץ-וואַרשטאַטען אין לייפּציג.

פון גאַנץ אַלמע צייטן האָט מען פעלץ און רויכוואַרג פון אַלע מקומות יע-בראַכט קען לייפּציג אויפ'ן ירידן פער-קויפען, פון דאַנען האָט מען דערנאָך די פעלצען פערקויפט אויבער דער גאַנצער וועלט שפּעטער האָט מען אין לייפּציג גע-גרינדעט פאַבריקען, וועלכע בעשעפטי-גען זיך מיט'ן צוריכטמען די פעלץ, ריי-נינען און פאַרבען און פערשידענע קע-לירען. מיט דער צייט האָבען אָט די פאַבריקען זיך אַזוי שטאַרק פערגרע-סערט און פערבעסערט, אַז מ'קען זאָגען אין קיין שום אָרט און דער וועלט ווערען אָט די מינים סחורות אַזוי גוט אויס-געפערטיגט, ווי אין לייפּציג.

פאַר אַלע סאָרטען רויכוואַרג זענען דאָ ספּעציעלע פאַבריקען, וואָס זענען אינ-גערינכטעט אין וויסען, ווי אַזוי דער אַר-טיקעל מיז בעהאַנדעלט ווערען, וועלכע פאַרבען מען קען דאָס פעלעכעל יעבען, בדי ס'זאָל האָבען דעם ווערט, וואָס אין נייטיג פאַר'ן וועלט-מאַרק.

* * *

דאָס אייגענטלעך, וואָס דער מאָמענט איך, אַז אויהר לעבט אין צוזאַמענהאַנג מיט יאָהר-דונדערט בשעת אויהר זענט אין דער דאָ-זיגער מערקווירדיגער שפּאַנישער שטאָט, אין דער אויסאַמאָבול, וואָס פון'הרט איך פון דער סטאַציע אויף דעם פּאַקאָדאָ — ווער פּלאַץ, דעם צענטער פון מאַלעדאָ — דאָס אינערגיגע איז מיטעל-אַלטער. ער אין דער עקסטרעמער קאָנטראַסט צו די אָקסען, אויזלען אין מעגשען, וואָס בע-וועגען זיך קוים, וואָס האָבען שטענדיג אַ סך צייט, וואָס זאָרגען קיינמאָל נישט — אין זעגען שטענדיג צופרידען.

„מאָדערן" אין אויך דער שעלמוישער שטיכעל פון דער שעהנער כעגאַרימאַ, וואָס מראָגט אַזוי הנ'עודיג איהר קרוג וואַסער אונטער'ן אָרעם אָדער אויפ'ן קאָפּ; אויהר שטיכעל גיט זי אויבער פלוין דעם פאַרבענעהענדיגען מריכט און דער האָגגוג, אַז ער וועט איהר צו-וואַרפען עטלכע קופּערנע מטבעות פאַר וועלכע זי דאַנקט אָהן אויפהער.

דער אַזוי-אַנגערופענער טאַקאָדאָיער פּלאַץ, וואָס אין אַ מין „מוזעום-סחוער" פון מאַלעדאָ, האָט אַ סך יאָהרען צוריק געשפּוילט אַ וויכטיגע ראָלע. דאָ אויף דעם פּלאַץ זענען געווען שטענדיג-הויפען און דאָ האָט מען געהרענט אויף קול אַלע גוישט-גלויביגע. אַ סך יודען זענען דאָ, מיט דעם לעצטן אויס'עשרעט „שמע ישראל" אויף די ליפּען, פערשלאָגען גע-וואָרען פון די פלאַמען. וועלכע דאָס קרוסטענטום האָט מיט אַזוי פיל ליבע פונאַנדערגעבלאָזען.

און דעם הויז פון ר' שמואל הלוי אבו-לאפיא (דאָס הויז שטעהט נאָך בין דעם הענטיגען טאָג און מאַלעדאָ) האָב איך נעזעהען אַ בולד פון אַ שפּאַנישען מאָ-לער, וואָס שטעלט פאָר די גאַנצע צע-רעמאָניע פון פערברענען אויפ'ן שטיטער-הויפען. דאָס בולד ווייזט דעם מאָקאָ-ער פלאַין אָנגעבאַקט מיט טויזענדער אין מדבר און געווען פון'ערוויש, ער איז געווען דער אָנפ'הרער פון מא-מעיר-שבט און האָט זיך משרכטענט אויפגעהאַלטען ארום די גרענעצען פון אוראַק; ווען מען איז צו איהם אַריינ-געפאַלען, איז אָנגעקומען זעהר שווער, ביז מען האָט זיך פון זיינע הענד בע-פרייט.

אַצונד איז ער אַליין געפאַנגען. איז-גענטליך האָט ער זיך אַליין אויסגעריי-גען, פרי אויסצומיידען אַ שווערע שטראָף פון איבען סאַאוד.

מיט אויהם האָט זיך פערענדיגט אַ בלוטיג קאַפּיטעל פאַנדומזם און די אַראַבישע מדבריות, וואָס האָט אָנגע-האַלטען, זוגט דער לעצטער מלחמה. אי-בערהויפּט איז געווען מעכטיג די האַנד פון דעם באַנדיט פּוזעל בי די גרעניצ-צען פון הערזשאַס און האָט זיך אויס-געשפּרוטט בין ארום די גרעניצען פון יענע מרינה'לער, מיט וועלכע איבען סאַ-אוד האָט געלעבט גוט און געזוכט זייער פרינדשאַפט.

די באַנדיטען און די מדבריות שויגען נישט קוינעם. מען האָט געגלויבט, אַז זיי בעצוהען זיך מעהר מענשליך צו מי-כולמעגער. אָבער ווי דער אַפּגאַנ'ינטאַ-גער שרעפּשטעלער פערזוכט, און בי דער חברה נישטאָ קען אונטערשיד. ער אַליין און אַנומעלטען געווען געפאַנגען בי פּוזעל'ס באַנדע און צוגעזעהען, אַז זיי בענעמען זיך מיט אַנ'אַראַבער פונקט אַזוי אונמענשליך, ווי מיט סוריער.

פראַקלאַמירונג פון אַנ'אַראַ-בישען נאַציאָנאַלען יום-טוב

ירושלים (יטא) די אַראַבישע עק-זעקוטיווע אין ירושלים האָט פּראָקלאַ-מירט דעם טאָג פון 8. מערץ אַלס אַנ'-אַראַבישען נאַציאָנאַלען יום-טוב צום אָנ-דענקען פון דער רעקלאַראַציע פון סור-יע'ס אונאָפּהענגיגקייט אין יאָהר 1920.

יודישער דעפּ. פּראָס. לאָזאַרסאָן פון ריגע איינגעלאַדען קייז בערלין

ריגע (יטא) דער אונטסטוטיט פאַר אויסלענדישע עפענטלוכע רעכט און פעלקער-רעכט בים בערלינער אוניווער-זיטעט האָט אייגעלאַדען דעם לעטלענדי-שען יודישען דעפּעטאַט פּראָס. לאָזאַר-סאָן צו האַלטען אַ פּאָרטראַג וועגען דער לאַגע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין די באַלטישע מלוכות.

פּראָס. לאָזאַרסאָן איז בעקאַנט אַלס אַנ'אויטאָרימעט אין דער פראַגע פון מינדערהייטען און האָט פערעפנטליכט אַ גרויס ווערק אין דער דייטשער שפּראַך וועגען: „שטאַטס-סיכערונגען אין נאַ-ציאָנאַלע מינדערהייטען". פּראָס לאָ-זאַרסאָן האָט אין די יאָהרען 1911 און 1912 שטודירט שטאַטס-רעכט אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט.

אונערטרעגליכע בעדינגונגען פון יוד. שול-וועזען אין רומעניען

רעדע פון דעפּ. לאַנדוי אין רומענישן פּאַרלאַמענט

בוקאַרעסט, (יט"א)

אויף דער לעצטער זיצונג פון רומע-נישען פּאַרלאַמענט איז אַרויסגעטרעטען דעפּ. לאַנדוי, וועלכער האָט קריטיקירט די שול-פּאָליטיק פון דער רעגירונג.

די בערענגונגען פון יודישען שול-וועזען אין רומעניען, האָט דעפּ. לאַנדוי אַרקלערט זענען אונערטרעגליך. אַלע בין אונטגעגאַנגען אונטערטענען פאַרשטענדישע פאַרשטעהער-סעקטאַר אַט בין-דישער לעהרער-סעקטאַר אין בוי-אַרעסט. אַנגעלעגענהייטן פון יודישע שולען, וואָס זענען געשלאָסען געוואָ-רען דורך דעם פּרוטעסטירענען בולדונגס-מינוסטער פּראָפ. אַנגעלעסקו זענען ווי מער פערמאַכט. די העברעאישע שפּראַך וועט נאָך אַלץ בעמראַכט אַלס אַ פרעמ-דע און די יודישע שולען. די יודישע שולען האָבען נישט קיין עפענטלוכע רעכט. דער בולדונגס-מינוסטער האָט נישט ערלויבט צו עפענען קיין העברע-אישע אונטערקורסען.

יודישער דעפּ. פּראָס. לאָזאַרסאָן פון ריגע איינגעלאַדען קייז בערלין

ריגע (יטא) דער אונטסטוטיט פאַר אויסלענדישע עפענטלוכע רעכט און פעלקער-רעכט בים בערלינער אוניווערזיטעט האָט אייגעלאַדען דעם לעטלענדי-שען יודישען דעפּעטאַט פּראָס. לאָזאַר-סאָן צו האַלטען אַ פּאָרטראַג וועגען דער לאַגע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין די באַלטישע מלוכות.

פּראָס. לאָזאַרסאָן איז בעקאַנט אַלס אַנ'אויטאָרימעט אין דער פראַגע פון מינדערהייטען און האָט פערעפנטליכט אַ גרויס ווערק אין דער דייטשער שפּראַך וועגען: „שטאַטס-סיכערונגען אין נאַ-ציאָנאַלע מינדערהייטען". פּראָס לאָ-זאַרסאָן האָט אין די יאָהרען 1911 און 1912 שטודירט שטאַטס-רעכט אויף דער בערלינער אוניווערזיטעט.

פון דער אויסגעלאַדענער קאָנפערענץ פון יודישע פּאָליטישע פּאַרטייען אין פּוילען

אַ אָפּשניט פון דער רעדע פון ד"ר י. קרויש

...ווייל אַלע אַנדערע פּאָליטישע פּאַרטייען אין פּוילען האָבען אַנגענומען אַ שטעלונג צו דער פראַגע פון דער אַרבעטס-לאַגע, אַז דער אַרבעטס-מאַרק איז אַ פרייער מאַרק, אַז דער אַרבעטער איז אַ פרייער מענש, אַז דער אַרבעטער האָט אַ רעכט צו אָרגאַניזירען אַ פּאָליטישע פּאַרטיי, אַז דער אַרבעטער האָט אַ רעכט צו אַ אַרבעטס-לאַגע

לאָדז
12. מערץ 1930
זון-אויפגאַנג: 6.07
זון-אונטערגאַנג: 5.28
מיטוואָך, ד״ב אדר תר״ץ פ׳ תצוה

טאָג-בראָניק

ווידער קאָנטראָלעס אין לאָדזער בעסערייען

די באַנטאַרע וואָעוואָדזשוש-קאָמיסיע האָט בעאויפטראָגט די שטאָט-סטאַראָסטוע דורכצושפּרעכן קאָנטראָלעס אין די בעסערייען. און פיל בעקערס אונטערנעמונגען און פעסטעשטעלט געוואָרען אַסך שמוץ און אונאָרדנונגען, וואָס האָבען אַ שלעכטען אינפלוס אויפ׳ן געבעקס, וואָס ווערט אויסגעבאַקען און זו. די דאָזיגע בעקערס-בעוויצער דראָהט 3 חדשים תפיסה.

שמאַטישע שפּאַר-קאַסע אין לאָדז

אויף דער נאָחגאַסטער זיצונג פון שטאָט-ראַט וועט דאָצירט ווערען די פראַגע וועגען עפענען די קאָמונאַלע שפּאַר-קאַסע אין לאָדז.

פערזענליכעס

ה׳ מעאָפּול סטאַניש, דער בעקאַנטער לאָדזער גשרוכטס-סעקרעטאַר, פערמוגדער און קאָמאַרגזק, האָט זיך צוריק געעהאַט צו דער אַרוואָקאַטור און האָט ווידער געפּענט זיין אַרוואָקאַטישע קאַנצעלאַריע, וואָס ערלערנט עניינים פון טשאָט-ווריכט.

די קעלער-בעקערייען ווערען ריקווידירט ביז נאָוועמבער

די מעכאַניזאַציע מוז רעאַליזירט ווערען ביז סוף 1930

(—) אויף דער אָהערגעלעגענער זיצונג פון דער וויעוואָדישער קאָמיסיע צו פאָרשען דעם קוואַנטום מעהל און געבעקס, איז בערהרט געוואָרען די פראַגע וועגען מעלאַנזירען די בעקערייען און ליקווידירן די קעלער-בעקערייען עס איז בעשלאָסען הערוואָרען אינצוטיילען די בעקערייען און צוטיילן קאַטעגאָריעס אין מדרגה׳ווייז ליקווידירען די קעלער-בעקערייען און אינפּוהרען די מעכאַניזאַציע אונטער אַזאַ אופן, אַז ד׳ ענדגולטיגע ליקווידאַציע פון די קעלער-בעקערייען זאָל פאָרגעדונגען ווערען שפּעטסטענס ביז נאָוועמבער 1930 און די מעכאַניזירונג און דעצעמבער 1930.

פּראָלאַנגירען די צאָהלונגס-טערמינען פון שטייערען צוליב׳ן קריזיס

ווענדונג צום פינאַנז-מיניסטעריום

(ב) אַ דעלעגאַציע פון לאָדזער סוחרים וועט זיך וענדען צום פּרעזעס פון דער לאָדזער פינאַנז-קאַמער, ער זאָל מוטשודיקען דערצו, אַז דער פינאַנז-מיניסטער זאָל בעוויליגען אָבצולעגען די צאָהלונגס-טערמינען פון מליכה׳שע און קאַמונאַלע שטייערן, וואָס קאָנען נישט געצאָהלט ווערען צום טערמין צוליב דעם שווערען קריזיס.

באַנדיטען טשאַטווען אויף שאַסעען

2 אינפאַלער פער׳משפּט צו שווערע תפיסה

אין נאָוועמבער פ. י. זענען צוויי שולער אין טאָמאַשאָוו בעפאַלען געוואָרען דורך פערמאַסקירטע באַנדיטען, וועלכע האָבען אונטער דער דראָהונג צו שיסען, געפאָדערט פון די שולער געלד. די שולער האָבען זיך אויסלעזומגרט מיט זייערע מאַטעריקולעס און אויסגעגעבען זייערע נאָמען פערמעגען פון 40 זל. זעקשיגיל, אַז זיי האָבען צוטון מיט שולער, האָבען די באַנדיטען צוריקגעגעבען זיי דאָס געלד מיט די מאַטעריקולעס און האָבען זיך פערענטפערט, אַז עס האָבען זיי אַרגאַנזירט אַ דרוטען אָנפאַל. דער פאַלציי איז געלונגען די באַנדיטען צו פערהאַפטען געפאַנען זענען זיי פון פערמשפּט געוואָרען צו 5 יאָהר שווערע תפיסה. זיי הייסען מאַריאַן יאַקובעיץ און סטאַניסלאַוו רוזשיצקי.

די בייע האַנדעלס-שעה׳ן

פון 1. אַפּריל אַן

(וו) פון 1. אַפּריל הויפּט זיך אַן דער זומער-סעזאָן און אין לאָדזער האַנדעלס-וועלען פערפאָלגטען נייע האַנדעלס-שעה׳ן.

פלייש-יאַטקעס, שפּייז-געוועלבער קאָנען זיין אָפען פון 1. אַפּריל אַן פון 7 פריה ביז 7 אָוועגד; רעסטאָראַנען 1. קאַטעגאָריע פון 10 פריה ביז 2 בײַנאַכט; רעסטאָראַן, ציקערניעס און עסשפּען מיט פּאַטענטען 2. קאַטעגאָריע פון 8 פריה ביז 12 בײַנאַכט; רעסטאָראַנען, ציקערניעס, קאַפעעס, בור-שענקען, גאַר-קוכען, באַרען און עגלוכע פון נודרינגערע קאַטעגאָריעס — פון 7 פריה ביז 10 אָוועגד. בוידען און קיאָסקען, און וועלכע עס ווערט פערקויפט עסעגוואַרע, און גערעכנקען, זיסקעטען וואָס ווערן מאַוויפגעעסען אויפ׳ן אָרט — פון 9 פריה ביז 11 אָוועגד. גאַסען-פערקויף פון צעטונגען און טאַבאַק-אויסאַר בעטונגען פון 7 פריה ביז 11 אָוועגד.

אַלע אַנדערע געוועלבער און פערקויפס-שטעלעס קאָנען זיין אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

פרעזער-אַנשטאַלטען און מעכנישע געשעפטען, פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד, שבת און ערב-חגא-טעג פון 9 פריה ביז 9 אָוועגד. פאַטאָגראַפער-אַנשטאַלטען ביז 7 אָוועגד.

דעם לעצטען זונטאָג פאַר פּאַסלאַ קאָנען אַלע געשעפטען זיין אָפען פון 1 בײַטאָג ביז 6 אָוועגד

דער סוף פון אַ הוליאַנקע נאָך אַ בעגרעבעניש

(וו) אויף זאָוואַרזקע 26 איז אין נאָוועמבער 1929 פאָרגעקומען אַ בעגרעבעניש-סעודה מיט׳ן בײַטערן טראָפּען. בעת-מעשה און געקומען צו אַ געשלעגן צווישען אינעם מאַטשושעק און ביקאָוסקי פון אין זיבע און יוזעף וואָיטשיטשלאָווסקי פון דער צווייטער זייט. וואָיטשיטשלאָווסקי איז דאַן אַרויסגעוואָרפען געוואָרן פון שטוב. ער האָט בעשלאָסען זיך רוקם-צו זיין. ער האָט מיט אַ רעוואָלווער געשאָסען אויף ראָקאָטשנער-ביקאָוסקי׳ן און מאַטשושעק׳ן. ביקאָוסקי און געשטאָרבען. מאַטשושעק און געזונד געוואָרען וואָיטשיטשלאָווסקי און געלטען פער׳משפּט געוואָרען אויף 4 יאָהר תפיסה.

מינדעריעריגע גנבים

בעלנים אויף שול-מכשירים

(8) זונטאָג אַ לענגערע צייט זענען די בעזונדערע קאָמיסאַריאַטען און אינזער שטאָט אַלאַרמירט געוואָרען צוליב די אָפטע גנבות, וואָס פלעגען אויסגעפיהרט ווערען און „פּאָוושעלנע״ שולען. די וואַזשניס פון די שולען האָט זיך נישט אָנגעגעבען צו לאָפען די גנבים, וועלכע האָבען זיך בעזונדער׳ס אַרויסגעוויזען פאַר אַמאַטאָרען אויף קינדערישע באַשטעלער. די אויספאָרשונגען-מאַכט האָט געגומען אונטער אַ שטרענגע אָפּשוואַצונג די שולען, און אין אַנדערן געקומען אויף די שפּורען פון די שול-גנבים.

געלטען זענען געלאָפט געוואָרען מעט אַ גע׳נגב׳עט פעקעל פון דער שולע אויף זשעראָמסקי-גאַס 58 דער 15-יעהריגער שלום קוטשינסקי (ציגעל-גאַס 84) און דער 16-יעהריגער אברהם בערגער (לאַגעוניצקע 48). זיי האָבען זיך מודה געווען און אויספיהרען דרײַ מאָל גנבות און דער שול אויף זשעראָמסקי 58, 2 מאָל אויף נאַוראָט 12, דרײַ מאָל אויף אַנדרזשעיאַ 7, אַנדערע מאָל אויף צוגעלגאַס 17 און אַן אַנדערע מאָל האָבען זיי פון אַ באַלקאָן אויף צוגעל-גאַס 29 אַראָפּגע׳נגב׳עט אַ פּוטער. די גנבות האָט אָפּגעגומען דעם גנב׳ל בערגער׳ס פעטער, יאַנקעל בערגער, וועלכער האָט, אַלס שנערער, די זאַכען אונטערגעאַרבעט און דערנאָך זיי פערקויפט אויפ׳ן מאַרק.

די פּאָליצע האָט דערוויסט, אַ חיין די מינדערעריגע גנבים, אַז זיי זענען אַרעסטירט געוואָרען פון שמוב. ער האָט בעשלאָסען זיך צוקום-צו זיין. ער האָט מיט אַ רעוואָלווער געשאָסען אויף ראָקאָטשנער-ביקאָוסקי׳ן און מאַטשושעק׳ן. ביקאָוסקי און געשטאָרבען. מאַטשושעק און געזונד געוואָרען. וואָיטשיטשלאָווסקי און געלטען פער׳משפּט געוואָרען אויף 4 יאָהר תפיסה.

כבוד פאַר אונזערע אַמאַליגע רבנים!

אַ בריף אין רעדאַקציע

אויף דעם אַלטען לאָדזער יודישן „בית-עלמין״ האָבען געפונען 2 אַמאָליגע לאָדזער רבנים זיינער אונבוגע מנוחה: ר׳ יחזקאל נאָמבערג און ר׳ משה לופּאַ גרויסע יודען זענען זיי געווען, אמת׳ן תּלמידי חכמים און גרויסע מיוחסים. דאָס קאָנסטאַטירען מ.ר. לויט דעם, מוז האָבען פון מענשען געהערט דעם צעהלען און זיי זיי ווערען געברענגט ספרים. ר׳ יחזקאל נאָמבערג און געווען אַ׳אונזוקעל פון׳ם דאַנציגער רב. מאיר פּאָזגער, וועלכען מען האָט גרעסטן האַלטען פאַר אונזער פון דו גרעסטן גאוֹנים און זיין צייט, דער מחבר פון „בית מאיר״. אויך זיין פאָטער, דער ראַוויטשער רב, ר׳ יודל נאָמבערג, חבר געש׳מ׳ם פאַר אַ גאון און אַ צדיק, ר׳ משה לופּשיץ איז געווען אַ אונזוקע פון דעם בעוויאוסטען גאוֹן, דער וואָ שאַוויער רב ר׳ שלמה זלמן לופּשיץ, דער מחבר פון „חמדת שלמה״. פיל יאָהר האָבען זיי געפיהרט דאָס לאָדזער רבנות צום בכוד און רוהם פון דער לאָדזער דרישער קהלה. ר׳ יחזקאל איז נפטר ווארען אין יאָר תרט״ו און ר׳ משה אין יאָר תרל״ג.

אָבער נישט קיין אויהלים, נישט קיין גרויסאַרטיגע מצבות האָט אונזערע לאָדזער יודישע קהלה זיי געשעלנקט נאָר געוועגליכע גראָב-שטייגער מיט לאַטע אויפשריפטען, וועלכע דערצעהלען זיינער חשיבות׳קייט און זייערע מעלות. דאָס קאָנסטאַטירען מ.ר. לויט דעם, מוז האָבען פון מענשען געהערט דעם צעהלען און זיי זיי ווערען געברענגט ספרים. ר׳ יחזקאל נאָמבערג און געווען אַ׳אונזוקעל פון׳ם דאַנציגער רב, ר׳ יודל נאָמבערג, חבר געש׳מ׳ם פאַר אַ גאון און אַ צדיק, ר׳ משה לופּשיץ איז געווען אַ אונזוקע פון דעם בעוויאוסטען גאוֹן, דער וואָ שאַוויער רב ר׳ שלמה זלמן לופּשיץ, דער מחבר פון „חמדת שלמה״. פיל יאָהר האָבען זיי געפיהרט דאָס לאָדזער רבנות צום בכוד און רוהם פון דער לאָדזער דרישער קהלה. ר׳ יחזקאל איז נפטר ווארען אין יאָר תרט״ו און ר׳ משה אין יאָר תרל״ג.

אָבער נישט קיין אויהלים, נישט קיין גרויסאַרטיגע מצבות האָט אונזערע לאָדזער יודישע קהלה זיי געשעלנקט נאָר געוועגליכע גראָב-שטיינ

וו.-פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי פראצעצירט זיך מיט ארבייטער

אפשלאגען פון ארבייטער-מאניפעסטאציע פאר'ן לאדזער מאגיסטראט

(§) דע ם29. יונ: ה. י. אז: געקומען צום מאגיסטראט א גרופע סעזאן-ארבייטער, וועלכע האבען געפארערט, אז וויצע-פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי זאל מיט זיי אפהאלטען א קאנפערענץ וועגען בעשטימען דעם אופן צוצוגעהמען סעזאן-ארבייטער צו דער ארבייט. וויצע-פרעז וויעלינסקי האט געהייסען מיטטיילען די ארבייטער, אז ער וועט קאנפערירען גאר מיט פארשטעהער פון פראפעסיאנעלע פערטרעטער ארבייטער, אין נישט מיט לויז-געהענדלערן. דער ענט פער האט ארויסגערופען א שטורם, די ארבייטער האבען אויפגעהויבען א מול מעל אז זי געפארערט אונבערעכטיגט ז אויף צוגעהמען. צוליב דעם, וואס די שטעלונג פון המון האט אנגענומען א דראוהענדע פארם, האט ד"ר וויעלינסקי מעלעפאנירט ארויסגערופען פאליציאנישע הילף פון 5. קאמיסאריאט. פאליציי פראפעסיאנעלע פערטרעטער ארבייטער האט געמאלט „ארדנונג". דער ענט פער האט ארויסגערופען א שטורם, די ארבייטער האבען אויפגעהויבען א מול מעל אז זי געפארערט אונבערעכטיגט ז אויף צוגעהמען. צוליב דעם, וואס די שטעלונג פון המון האט אנגענומען א דראוהענדע פארם, האט ד"ר וויעלינסקי מעלעפאנירט ארויסגערופען פאליציאנישע הילף פון 5. קאמיסאריאט. פאליציי האט געמאלט „ארדנונג". פעת-מעשה האבען די ארבייטער געוואר'פען שעגלוגע ווערטער אויפ'ן חשבון פון וויצע-פרעזידענט ד"ר וויעלינסקי. דער לעצטער האט אנגעקלאגט אז שטאט-גרונט צוליב עטלעכע צעהנדלונג ארבייטער געקומען אין פארגעקומען זייער פרא-צעס.

אלס ערשטער ערות אז אויסגעהערט געוואָרען דער אנקלאגער ד"ר וויעלינסקי. דער פערטרעטער פון די ארבייטער, ארו. פעלקא האט אנגעוויזען, אז צו זעערע זינדלערישען זעגען די ארבייטער פראוואצירט געוואָרען דו'ן וויצע-פרעזידענט. לסוף אז דער פראצעס אפגעלענט געוואָרען אז דאס געריכט האט בעשלאסען צוצוחיען 2 נעע עדות.

—0—

ווארט אין קינא | ווארט אין טעאטער

היינט געשפילט

ארדט: „אין א קאפ"...

שטאטיש טעאטער: „גרינקאלי".

קאמעראל טעאטער: „גראנד-האטעל".

פאפולארני: „די ושאנגלערין פון וויריעטע".

קאסינא: „די דינערין אין וינד", „דאס שפיל מיט פרויען".

לונא: „דאס דיבענטע גאבאט".

ספלענדיד: „דער דושאר-זינגער".

גראנד-קינא: „אין א נאכט-לענגל".

פאלאס: „קאגלן-אסטרא".

קאפיטאל: „שלאפלאזע נאכט, וואכנזיניגע נאכט".

אדעאן: „דער מאטראס פון זיסע וואסערען".

ספוטלדשעלניא: „מארקיז דאן זאכעטנאן".

„די שטאט פון ליבע".

וואדעוויל: „דער מאטראס פון זיסע וואסערען".

אפאלא: „אני זוכה א מאן".

טשארי: „ריף און רעף אלס שיסער".

קארסא: „די הערשער אין סטעפ".

אשווייאטאוויי: „קאמפדיאנטען-שיף".

א שרעקליכער טויט

ביי דער ארבייט

(§) אין פאזנאנסקי'ס פאברוק (אגרא דאווא 17) אז בעת א רעמאנט אראפגעפאלען פון דער לעטער 24-יעהריגער משעסלאוו פוליאיאק. ער אז ארעגעפאלען אז טראנסמיסיע-פאס, וואס אז גראר געווען אז פעווענגע.

אנדער די ארבייטער האבען בעווזען צו רופען חילף, אז פוליאיאק שוין געווען אויף פוצלעך אז אז האט פארגעשטעלט א מאסע בלוט. דער טויטער קערפער אז אפגעפירט געוואָרען אין פראזעקטאריום.

אקאדעמיע צום 10 יאהרצייט פון יוסף טרומפעלדאר

די לוגע פאר'ן ארבייטערען אין ישראל ארגעגט אז דעם 27. ד. ח. אז זאל „פולהארמאניע" א גרויסע תל-חי אקאדעמיע צום 10 יאהרצייט פון טרומפעלדאר אז זיינע הברים. אז דער אקאדעמיע וועלען זיך בעטייליגען לאדזער אז וואַרשאוער רעדנער.

יונגע אוואנטוריסטען דערשטעכען א פאטער פון זייער גענער

(§) אז פאביאנוי אז געכטען פאר געקומען א בלוטיג געשעהענגיש. די פאמיליע עפעל האט זהו, געגען וועלכע צוטיל 16-יעהריגע יונגלער האבען געכטען בייטאג אנגעהויבען אנ'אוואנטורע. ה' עפעל האט געוועלט מאכען א סוף צו דער אוואנטורע אז צוגעגעבען אז צו זייער צוטיל פרעמדע צוטיל אוואנטורען האבען דאו זיך געוואָרען מיט א מעשער אויף ה' עפעל אז אוהם געמאכט עמלכע וואונדען. אז א האנגנגסלאזען צוטשאר אז ער אפגעפיהרט געוואָרען אז שפומאל די יונגע אנפאלער זענען ארעשטירט.

שבת, ד. 15-טן ה. ח.
11 א זייגער אָרענט
אין די זאלן פון „ארדט"
אל. 1-טער מאי 2
א גרויסער
פוריים-ראוט
א. נ.:
„א נאכט אין שישן הבירה"
פערשידענע אטראקציעס
טענץ ביז אין דער פרי
גרויסער אָרקעסטער
גענוייערעס אין די ווייטערדיגע אנאנסען.
בילעטען צום פריים פון 4 זלאט.
צו בעקומען אין דער קאסע פון „ארדט"

ליגע פאר'ן ארבייטענדען א"י ווערט בעגייט

די מעג אז פארענקומען א בשראטגג אז „התאחדות" פון אלע גרופפירונגען וועגען בעגייט די ארבייט פון די לוגע פאר'ן ארבייטערען אין א"י אז אונזער שטאט, ס'אז געשאפען געוואָרען א צוטוטלונגער שעקרעטאריאט, וועלכער אז זמשמג מענלער אז אוועגד אז ביורא פון „התאחדות".

ביילדלעך אוז קוריאזז

פוד נעכטיגען פראטעסט-טאג אין לאדז

דער געכמיגער פראטעסט-טאג אז געוועזען רעך אז קוריאזען. שוין פון פריי גוגען אן האבען די דראקציע-טעלעפאנען געהאלטען אז אזן קלוגגען. דאס האבען זיך די סוחרים אנגעפרעגט, צו וועט זיין דער פראטעסט-שטרייק. אנרעדע האבען זיך געעצה'ט מיט דער דעדאקציע. וועמען דארף מען פאלגען: דעם „קאלא", צו די סוחרים-פארטיי-נען?...

פאר'ן טויער פון דער דראקציע, וואו עס אז אויסגעהאנגען דאס „לאדזער טאגעבלאט", זענען געשטאנען מאסען מענשען — די אומזנסטע לעזער — אז האבען געפוהרט דיסקוסיעס אדום דער פראטעסט-אקציע.

ער געהט צוריק

אט לויפט א יור. ער אנלט זיך אז מיטען דערגגען שטעלט אוהם אפ א צוויטער יור.

— וואהין לויפסטו עס אזוי?

— ל'לויף צום רעיזנט, אויסקויפען א וועקעלע.

— וואס טוט זיך מיט דיר, די וויסט נישט? — הייגט מיז מען דאך פראטעסטירען...

— אויב אזוי, — גנטפערט דער יור, — געה אויך צוריק. קען יוצא מין הכלל וויל אויך נישט זען...

די עלעטראוניע „מאלידא-ריזירט" זיך

צוליב עפעס א צופאל, אז פארנאכט קאליע געוואָרען די עלעקטריע. די עלעק טרישע לאמפען אויף פיעטרינקאווער גאס זענען פלוצלונג אויסגעלאשען געוואָרען. געהען צוויי יודען אז דער גאס, זעהען זיי אז ס'ווערט פלוצלונג פינסטער, רופט זיך אן אנגער צום צווייטען:

— די זעהסט, מענדעל, די עלעקטריע גיט סאליד'ארזיזירט זיך ווער ווייסט, צו די גאזאוועגיג וועט זיך נישט סאליד'ארזירען...

„צא זא שוויענטא?"

אויפ'ן נעעם מארק שטעהען צוויי פאליציאנטען. אנער אויפ'ן פערד אז דער צווייטער סתם א פאליציאנט. זיי רעגולירען דעם גאסען-פערקעהר. 4 נאכט. ווערט אויפ'ן נעעם מארק א גע-קלאפערט פון די שאלזוייעס. די קאפ-פעקציאנערען שלוסען אלע, ווי אנגער אז אזן מינוט די געשעפטען.

דער רעטטער-פאליציאנט זיצט אויפ'ן פערד אז חידושש זיך. קוקט זיך נע-גערג צו, ווי די געשעפטס-מערען שלי-סען זיך, רעט ער גיך צו צום צווייטען פאליציאנט אז פרעגט אוהם:

— „צא זא שוויענטא דזשעשע?"

— „מא פעווייג אסמאטא", — פרעגט יענער אויפקלעהרען זיין רעמענ-דיגען חבר.

— „יאק מא?" „פזשעמעשע פאלאצי רגביעזש זאמוקאיאן?"..

זענען בעדע פאליציאנטען געשטאנען אז געפרעגט אויסטעמשען די „וחיה באחרית הימים-אוריליע" צווישען יודי-שע אז פוילישע קרעמער.

דער ארבייטסלאזער

אויף נאמאמיעסקא גאס, געהט דער שטאם-נאסט מוט'ן געלען בענרעל. דאס געהט ער, דער ה' סעקוועסטראטאר, אנ מאהגען „זאלוטשעעס". טראגט א גע-שוואלענע מעקע מיט פאפיר. לאזט ער זיך פון הויז צו הויז, פון טור צו טור, קלאפט מיט דער פויסט, קענער אנטפערט נישט. ווערט ער אז פעס.

דער געל-בענרעלדיגער הער מיט דער מעקע. לאפט די מעקע אז לויפט פאר צרות אז א ציקערניע אויף א גלעזעל מי.

— וואס אז דאס? „טא טשו קא-וואל" בעזערט ער זיך, דער ארבייטסלא-זער סעקוועסטראטאר אז ווערט נעלם.

דער לעבעדיגער פארנאכט

פאנאלט אז אויף דער פיעטריקא-ווער, נאוואמיעסקא אז אז אנערעל גאסען געוואָרען א שטארקע בעוועגונג. ס'האבען שפאצירט די סוחרים מיט ד' ווינבער, די אנגעשטעלטע אז די „סקלעפאוועס". רעליגיעזע יודען האב-בען זיך געלאזט אז די בתי מדרשים לאפען א מכחה בציבור. די מעהר הונט וועלטיגע האבען זיך ארינגעלאפט אז א קונא צום ערשטען סעגאס, וואו אלע פלעצער זענען צו 50 גראשען קאנדר מארינען, רעסטאראנען, וואס מעגע אויפהאלטען די געשעפטען בוז 11 אוועגד, האבען פונקטליך 7 א זייגער צוריק געעפנט.

אט אזוי האט אויסגעזעהן דער געל-טיגער פראטעסט-טאג אז לאדז.

—זשאן—

—:0.—

אפצייכען-טאג פון „תרבות"

מארגען קומט פאר אויף די נאסען פון אונזער שטאט דער אפצייכען-פער-קויף לטובת דעם העברעאישען שול-וועזען פון „תרבות". צו דער ארבייט פון אפצייכען-טאג האבען זי רעגעשטעלט די מוזיקדירענס פון דער פרויען-אר-גאניזאציע „וויצא", עלטערן פון דער העברעאישער שול „יבנה" אז די מוש-גלודער פון די ציונטישע יוגענד-אר-גאניזאציעס.

דער דאזיגער אפצייכען-טאג, וואס זיין הכנסה אז בעשטימט לטובת דעם העברעאישען שול-וועזען וועט געווים גע-רעזולטירען אז אזן אמעריקע ווערען דארד דער הי-גער נאציאנאלער יודישער בעפעלקע-רונג, וועלכער עס אז מטער די ערצוהונג פון יודישען קינד אז נטסט פון דער נאציאנאלער העברעאישער קולטור.

פון בירגער-קאמיטעט.

דער לאדזער בירגער-קאמיטעט איז מודיע, אז זאמעל-צעטעלען זענען פו-נאנדערגעשיקט געווארען צו אלע הויז בעזיצער. די לאדזער איינוואוינער ווע-רען געבעטען מיט דער ברייטער האנד אונטערצושטיצען די זאמעל-אקציע לטובת די ארימסטע פון אונזער שטאט.

געווינס פון 20000 זלאטעס אריינגעפאלען קיין לאדז

אז דער געכמיגער צוהונג פון דער 5. קלאס מלוכה-לאטעריע אז צום ער-שטען מאל ארינגעפאלען קען לאדז א גרעסער געווינס פון 20 טויזענד זל. עס האט געווינען דער נומער 170,006 אז דער קאלעקטור פון ב. פרישמאן. גע-וואונען האבען 3 פערזאן.

2 יודען פון דער אלט-שטאט אז 1 פון נאדומאווטש-גאס.

ווארט אין טעאטער | ווארט אין קינא

היינט געשפילט

ארדט: „אין א קאפ"...

שטאטיש טעאטער: „גרינקאלי".

קאמעראל טעאטער: „גראנד-האטעל".

פאפולארני: „די ושאנגלערין פון וויריעטע".

קאסינא: „די דינערין אין וינד", „דאס שפיל מיט פרויען".

לונא: „דאס דיבענטע גאבאט".

ספלענדיד: „דער דושאר-זינגער".

גראנד-קינא: „אין א נאכט-לענגל".

פאלאס: „קאגלן-אסטרא".

קאפיטאל: „שלאפלאזע נאכט, וואכנזיניגע נאכט".

אדעאן: „דער מאטראס פון זיסע וואסערען".

ספוטלדשעלניא: „מארקיז דאן זאכעטנאן".

„די שטאט פון ליבע".

וואדעוויל: „דער מאטראס פון זיסע וואסערען".

אפאלא: „אני זוכה א מאן".

טשארי: „ריף און רעף אלס שיסער".

קארסא: „די הערשער אין סטעפ".

אשווייאטאוויי: „קאמפדיאנטען-שיף".

ליידענדע אויף גאלשטיינער, לעבער, געלבזוכט, עצירות. איבער-פלוס פון מאגען-גאזען בעקומען אומזיסט א בראשור ביי דעם וואר-שאווער פעלדשער זינגער, לאדז, פיעטריקאווער 6 טעל. 166.47. שטענדיגע פעלדשער-הילף.

היינט צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

(וו) היינט דינסטאג הויבט אן צו אנ'ווירען די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע (אויף פאמארסקא 18) סאר דעם יאהר-גאנג 1908 און עלטערע, וועלכע זענען ביז איצט נישט געשטאנען פאר דער קאמיסיע. צו דער קאמיסיע דארפען זיך היינט מעלדען די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען רוף-צעטלען.

א זעלנער שפרינגט פון א געהענדען צוג

און פאלט א קרבו

(§) דער זעלנער פון 28. שוסער-פולק אנטאגנ מיאס און געכטען אנטלאפען פון מיליטער און בעשלאסען אביסעל צו פאהרען א הנם. נישט האבענדיג קיין געלד אויף א באהן-בילעט. האט ער בעשלאסען אויף דער געשווינד זיך ארינצוקלעטערן אז א משא-וואגען. הונ-מער קאלישעק, ווען דער צוג אז אזוק אז גאר אנ'אנדער רעכטמיג, אז דער זעלנער אזוי אונגלוקליך ארויסגעשפרונ-גען פון געהענדיגען צוג, אז ער אז מיט די הענד ארויפגעפאלען אויף די שינען אז דער צוג האט אהם די הענד אפגעשנוטען. מיאס'עס לאגע אז א גע פעהרלוכע.

געבאפט פינף נאכט-פייגעלעך מיטאמאל

(§) דער נאכט-סטרוזש פון פיעטרי-קאווער 134 האט אז דער פארלעצטער נאכט דערהערט א פערדעכטיגט גערו-דער, וואס האט געטראגען פון דער אלמאנע אז עק הויף ער האט זיך משער-געווען. אז דארט האבען זיך מו-הסתם בעהאלטען גנבים, אבער קיין יעלות האט ער נישט געמאכט. שטולער-הטע האט וועגען זיין בעאבאכטונג טע-לעפאנוש מומנטמעטלט דעם 10. קאמי-סאריאט. די אנגעקומענע פאליציאנטען בעאגרוהנגט ד' מעהאלטענע נאכט-פיי-געל, וועלכע האבען זאלבעפינטט גע-וועלט ארינגעריקען איבער'ן פליזט אז מאכען פליזט. אונטער דער דרע-הונג זיי צו דערשוכען, האבען די לעט זיך אנגערגעגעבען. זיי זענען אפגע-פירט געוואָרען אין קאמיסאריאט. בעת דער דשווזיג האט מען בי זיי געפו-נען פיל גנבה'שע מבשרים, מיט וועלכע זיי זיי האבען מסתמא געוואלט אויספיר-רען א פאר גנבות. זיי זענען ארעסטירט.

נייע פערוואלטונג אין פריזיזר-צטד

אויף דער לעצטער אלגעמענער פער-זאמלונג פון פריזיזר-צער, וואס אז פאר געקומען מוטוואך דעם 5. מערץ אז מיט א אבסאלוטער מערהייט געוועהלט געוואָ-רען אלס סטארשי פון צער ה' הערמאן קאלסקי. פאד-סטארשי פראנא, קאפ-לאוויטש און ראסמאן. אין דער פער-זאלטונג זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה: קראקאווער, ראזענצוויג, פיקס, גרויזאף, וויזענפעלד, פעטסטריט, יאקו-באוויטש, ראדאשיצקי, ארמאוויטש און וואלקאוויטש. עס אז אויך אנגענומען געוואָרען דער פארגעשטעלטער בודזשעט פון 4800 זל.

לאדזער קאמעראל-טעאטער
„ארדט"
אל. 1-טער מאי 2
בריוער ענגלישער זאל
קינסטלערישער לייטער: משה פראדערזאן
דירעקטע: יוסף טטרוגגטש.
קאמפאזיטאר: דוד ביינגעלמאן.
קאנפעראנס: רייכענבערג, מאנדעלבליט
היינט מיטוואך,
9.30 אוועגד
ווערט געשפילט
דאס נייע דריטע פראגראם א. נ.
„אן א קאפ"
קינסטלערישער רעווי אין קאמער-פראגראם.
18 שלאגער-נומערן 18
הנהה בילעטען גילטיג.
מארגען דאנערשטאג
פאפולערע פארשטעלונג
צו ביליגע פריין פון 100—300 זל.
בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון טעאטער יעדן טאג פון 1—11 און פון 5 נ"מ

א ניי יודיש טעאטער-ווינקעל אין לאדז

גלענצענדער ארויסטריט פון דער דראמאטישער סטודיע ביים „הזמיר".-גרויסער און פער-דינטער ערפאלג פון שלום עליכם'ס „גאלדגרעבער". — וואס זאגט וועגען דער אויפהרונג דער קינסטלער יצחק ברוינער.

לאדז, א שטאט מיט אזא חוש פאר מאטעריאלזאציע, פאר'ן דינגעם, לאמיר אויסדריקען פונקטליך — „פראקטי-שען פערנונפט", און דאך מיט פון צעט צו צעט א בלינ'ן אויף פאר אונז עפעס אנ'אפשטון פון אנ'אנדערער וועלט — און מיר וויסען נישט ווען, און ווי אזוי—און א נט קומטער-ווינקעל וואקסט אוים פאר אונזערע אויגען.

דאס אז דא וואונדערליכע רעטשגוש פון לארז, און אונס פון די דאזיגע וואונדער אז דער נטער העלסט-געלונ-גענער עקספערימענט, וואס אז אויצט געמאכט געוואָרען אויף דער סצענע פון הנגען „הזמיר".

די „גאלד-גרעבער" פון שלום עליכם, וואס ווערט אויפגעפיהרט דארך דער יונגער דראמאטישער סטודיע בעים „הזמי", האט אויסגערופען עגטציקונג און בעוואונדערונג. דער צושויער אז שפלוטען פערגאנט. זיבלוק אז גע-בלוטען הענגען אז די רעלטונג דע-קאראציעס, צום טיילען גרוס און כאראקטעריזאציע פון שלום-עליכם

לאדז, א שטאט מיט אזא חוש פאר מאטעריאלזאציע, פאר'ן דינגעם, לאמיר אויסדריקען פונקטליך — „פראקטי-שען פערנונפט", און דאך מיט פון צעט צו צעט א בלינ'ן אויף פאר אונז עפעס אנ'אפשטון פון אנ'אנדערער וועלט — און מיר וויסען נישט ווען, און ווי אזוי—און א נט קומטער-ווינקעל וואקסט אוים פאר אונזערע אויגען.

דאס אז דא וואונדערליכע רעטשגוש פון לארז, און אונס פון די דאזיגע וואונדער אז דער נטער העלסט-געלונ-גענער עקספערימענט, וואס אז אויצט געמאכט געוואָרען אויף דער סצענע פון הנגען „הזמיר".

די „גאלד-גרעבער" פון שלום עליכם, וואס ווערט אויפגעפיהרט דארך דער יונגער דראמאטישער סטודיע בעים „הזמי", האט אויסגערופען עגטציקונג און בעוואונדערונג. דער צושויער אז שפלוטען פערגאנט. זיבלוק אז גע-בלוטען הענגען אז די רעלטונג דע-קאראציעס, צום טיילען גרוס און כאראקטעריזאציע פון שלום-עליכם

טיא, וואס פוחלט די אתריות פאר דעם קונסטלערישען טעאטער. דאס אז א זעהר שווערע אויפגאבע. דאס פארערט זעהר פיל מיה אז אנשטענגונג, אבער די צ'בעט לוינט זיך אז מז געטון ווערען, פרי עס זאל קומען דער נס פון דעם גאלולאישען מ'רוימער, וואס האט געזעהן זענעם אויס:שבענקטען חלום וו דאס וואָרט, דאס לעבערינגע קלאנגפיל אז קרעפטיגע וואָרט אז פערוואנדעלט געוואָרען אז פריש צעפעלדיג בלוט אז פלייש.

אז דער גם אז געשען! דער ערש-טער אויפטרעט פון דער דראמאטישער סטודיע בעים „הזמיר" האט געוועזען דאס דאזיגע וואונדער אז גוט, זיי גוט האבען די לייטער פון דער סטודיע גע-מוז, וואס זיי זענען ארויס מיט שלום עליכם'ס הערליכע קאמעדיע די „גאלד-גרעבער".

בעים אויסוועהלען דאס שטיק פאר'ן דעביוט פון דער סטודיע — ערקלערט אונז ווייטער דער קונסטלער יצחק ברוי-גער — האבען מיר געמוזט אנקומען צו שלום עליכם'ן. דאס יודישע לעבען אז אוצע א גרויסע קוים פון טרויער, זאל לאמיר דאס מעאטער זיין דאס אנגע ווינקעל, וואו מען זאל קאנען ארויסבעקומען א שמונכעל, א שמונכעל, וואס ווערט געלעטערט דורך טרעה-רען. אז וועמען האבען מיר דא געקאנט גע-מען, איב נישט שלום עליכם'ן. אז גוט

די „גאלד-גרעבער" מיט זיין מאזגעוואי אז מיט זיין האלאוועשקא. מיט זיגע פערצווייפעלטע אונבעהאלפענע, קלוין-שטעטעלדיגע יודען, וואס הונגערן מיט וויב אז קינד אז זעהן נאר די אייגענע חולף אנ'ס אויער, וואס לוגט בעגראבען אויפ'ן אלטען בית-עולם.

צוגעהענדיג מיט אזא בונה צו אונ-זער ערשטען ארויסטריט — ערקלערט אונז ווייטער דער קונסטלער — האבען מיר שוין אלץ געמוזט שטעלען אז רגנסט פון דעם דאזיגען ציל אז דערי-בער דער בית-עולם מיט די נאלונ-לא-לונגע פנים'ער אויף די מצבות, פון שלום עליכם'ס א קאמעריע מז דער בית-עולם אפילו שפרידלען מיט הומאר. דער בית-עולם טאר דא נישט אנווער-פען קיין אימה. ער טאר נישט דערמא-גען דעם טויט. די מתים מוזען דא לע-בען, אז זייערע פנים'ער, וואס קוקען ארויס דארך א פענסטערל פון „עולם-אמת", מוזען לאכען, פלאצען פאר גע-לעכטער, ווי די לעבעדיגע מעגשען, זי-כען ארום דעם גרויסען שקר פון זיי, פון די געוועזענע, וואס האט זיי גע-האלפען אז דארפען שוין נישט אנקו-מען צום אוצר...

די טוימע אז גוט, ווער אז אבער צו די לעבעדיגע, צו די וואס האבען אלע דאפנונגען פערלוירען אז זייערע אז נישט אחן שרעק — ערקלערט אונז

ווינקער יצחק ברוינער — האב איך זיך אז אנהויב בעצויגען צו דער פלאסטיק אז אנהויב בעצויגען צו „לוקען אפ-נויג אז דערפאר האב איך זיך געשראקן ל'האב מורא געהאט, אז זי וועט וועלען ארינגעפיהרען די מצבות אז דער אויפ-פיהרונג פון די „גאלדגרעבער" אז פעע-וועלען מיט דער לינקעט אז מעאטער אז דערפון האט דאס שטוק זעהר פיל געוואונגען. אנ'ס ווינטערדיגען געשפרש מיט'ן קונסטלער האט ער אונז אונטער-נעגעבען וועגען די פלעגע פון דער סטודיע, וועלכע האט אז שטעלט די אויפגאבע צו שאפען א יו-דישען קאמעריע-מעאטער בעי אונז אז אונטערצושטיצען די זאמעל-אקציע לטובת די ארימסטע פון אונזער שטאט.

געווינס פון 20000 זלאטעס אריינגעפאלען קיין לאדז

אז דער געכמיגער צוהונג פון דער 5. קלאס מלוכה-לאטעריע אז צום ער-שטען מאל ארינגעפאלען קען לאדז א גרעסער געווינס פון 20 טויזענד זל. עס האט געווינען דער נומער 170,006 אז דער קאלעקטור פון ב. פרישמאן. גע-וואונען האבען 3 פערזאן.

2 יודען פון דער אלט-שטאט אז 1 פון נאדומאווטש-גאס.

—

אנ'ייר יודיש טעאטער-ווינקעל אין לאדז

גלענצענדער ארויסטריט פון דער דראמאטישער סטודיע ביים „הזמיר".-גרויסער און פער-דינטער ערפאלג פון שלום עליכם'ס „גאלדגרעבער". — וואס זאגט וועגען דער אויפהרונג דער קינסטלער יצחק ברוינער.

לאדז, א שטאט מיט אזא חוש פאר מאטעריאלזאציע, פאר'ן דינגעם, לאמיר אויסדריקען פונקטליך — „פראקטי-שען פערנונפט", און דאך מיט פון צעט צו צעט א בלינ'ן אויף פאר אונז עפעס אנ'אפשטון פון אנ'אנדערער וועלט — און מיר וויסען נישט ווען, און ווי אזוי—און א נט קומטער-ווינקעל וואקסט אוים פאר אונזערע אויגען.

דאס אז דא וואונדערליכע רעטשגוש פון לארז, און אונס פון די דאזיגע וואונדער אז דער נטער העלסט-געלונ-גענער עקספערימענט, וואס אז אויצט געמאכט געוואָרען אויף דער סצענע פון הנגען „הזמיר".

די „גאלד-גרעבער" פון שלום עליכם, וואס ווערט אויפגעפיהרט דארך דער יונגער דראמאטישער סטודיע בעים „הזמי", האט אויסגערופען עגטציקונג און בעוואונדערונג. דער צושויער אז שפלוטען פערגאנט. זיבלוק אז גע-בלוטען הענגען אז די רעלטונג דע-קאראציעס, צום טיילען גרוס און כאראקטעריזאציע פון שלום-עליכם

מופען. אלץ די רעזולטאטן, די מוזיק און די פלאסטיק האט זיך דא צוגויפגעגאסען אז אנ'אומערעסאנט קאמפוזיציע פאר האט מיט זיך פארגעשטעלט די לאנג אונטערגעגאנגענע פריאלעוועקע פון אונזער זומען און לובען שלום עליכם.

* * *

וועגען דער אויפהרונג פון די „גאלד-גרעבער" אז וועגען דער גלענצענדער רע-זולטאט אז שענע מוזיק, דארף נאך גע-שריבען ווערען. דא ווילען מיר זיך אפ-שטעלען נאר אויף די אינטערעשאנטע רעקאראציעס אז אויסשטאטונג, וואס אז אנ'חונטערעסאנט קאמפליטעל פאר זיך.

דער קונסטלער יצחק ברוינער, וועל-כער האט צוגעגרייט די דעקאראציעס אז קסאטיומען צום שטיק, האט אונז אז א געשפעך געגעבען אונזערע אינ-טערעסאנטע בעמערקונגען וועגן זיין קאנ צעפציע אז אנד, וועגען דער ענטוויקלונג פונם נעעם יודישען מעאטער בכלל.

— אז אנהויב, ווייז מען האט אינע-

Lodzer Tageblat № 61 לאדזער טאגעבלאט

טאלעדא

(ענדע פון זייט 3)

גאלד־אוצרות, וואס זענען דארט אמאל געווען. האט מען געבויט גאלדענע מזבחות פאר דעם קרוסטלוכען יאם

*

נגשת ווענט פון ר׳ שמואלים חויז איז אויך פארהאן די שוהל, וועלכער ער האט געבויט. אויך די שוהל איז רינגס א גאצ׳אנאלער מאנומענט, אבער עס דולט זיך אויך, אז אויחר העדט נאך

אלע בנינים אין טאלעדא פון די אלטע צייטען זענען מעהר אדער ווייניגער אויבערגעבויט געווארען. מען האט אלעמאל ברויבורט אנעצוהאלטען דעם זעלבינען סטיל פון ארכיטעקטור, אין וועלכער דער אדער יענער בנין איז נעבויט געווארען, אבער איבערבויען האט מען געמוזט, ווייל זיי וואלטען צעפאלען.

שמואל הלוי׳ס שוהל איז אנ־אויסנאם אין דעם פרט. דא איז אלץ געבליבען ווי געווען, אפילו ווען מען האט די שול שפעטער געמאכט פאר א קלויסטער האט מען גארנישט געענדערט. בלויז דעם ארון־קודש ארויסגענומען, און ארייגגעשטעלט אנ׳אלטאר. אויך דער גאמען

קלונגען אנגעווענדט די תפילות פון דער הוילינער קהלה אין טאלעדא, די קרוין פון ישראל.

מארגע געפוהלען לעבט מען דורך, ווען מען וואנדערט אין דער דאזיגער לויז דיגער שוהל. עס איז גארנישט פער בלויבען, חוץ די פיער ווענט, אבער די ווענט דערצעהלען אין טרויעריגע געשיכטע נאך דער אנדערער.

בעזהש״ית

מודעה רבה לאורית א

הגני מודיע בשער בת רבים שיצא לאור עולם הס׳

„נפלאות הסבא קדישא"

מר״כק אדמו״ר הר״הק המפורסם בכל קצוי תבל רשכבה״ג מרן ר

ישכר בער זצ״ל מראדאשיץ,

בן יסופר נפלאות. וח״ת, ושיחותיו ומדרגותיו הנוראים מופתיו העצומים, אשר קדש בהם שם שמים ברבים, וכל קורות ימי חייון מטרם התגלותו, עד יום הסתלקותו, אשר נפש הקורא יתענג בה עונג רוחני, ויתלהב לבו לעבודתו ית״ש, ע״כ כל מי שלא זכהב עדין משכו וקחו לכם ברכה לתוך בתיכם, וזכות הצ״הק המובאים בתוך הספר יעמד לנו שנזכה להרמת קרן ישראל במהר הולגאולה שלמה ובנין ציון וירושלים בב״א.

הצעיר ראובן חיים אלכסנדר
בהר״הח מו״ה יוסף יהודא ז״ל מראדאשיץ
לאדז, קאמיענא 17

הערה: גם התמונה של הר״הק הנ״ל יש להשיג אצלי.

בעמערקונג: מזוי ווי ס׳האט איינער ארויסגענעמען מעשה־ביכלעך פון אדמו״ר הק׳ ר׳ אליעזר דוד זצ״ל מראדאשין, און פון פארענט שטפתט א בילד, זאל מען וויסען, אז עס איז פולשטענדיג ליגענד, און עס איז אהן ערלויבנגיש פון הרבנים הצדיקים שליט״א מראדאשין. מען איז איתם מוחיר מחילם וחלאה זאל אזעלכעס נישט פאטירען, בסקודת בני הרה״ק מראדאשין זי״ע חנ״ל.

אדרעס שלי: R. Czarnicha, Łódź, Kamienna 17

ביליג קינסט־פאטאגראפיעס!

נור א קורצע צייט!!!

צוליב׳ן איצטיגען קריזיס, גיב איך די מעגליכקייט דער געעהרטער קונדשאפט, צוליב די פערקלענערטע פרייזען פון די אויפנאהמען ווי:

6 פאסקארטען נור 6 זל.
6 „ זיידענע (1 פערזאן) נור 7 זל.
12 שטיק (Express pictures) נור 2 זל.

אויסערדעם ווערען אויסגעפיהרט אויפנאמען לויט די נייעסטע פאטא־טעכניק מיט ספעציעלע ליכט־עפעקטען. פאר גרופען־אויפנאמען, ווי אויך פאר פעראיינען — בעדייטענדע הנחות.

מיר עמפעהלען זיך דער געעהרטער קונדשאפט

קינסט־פאטאגראפישע אנשטאלט
„PARISIEN"
30 פראנציסקאנער 30

דרוקזאכען

אלערליי

ווערען שנעל, און פראמפט
אין דער פיינסטער אויס־
פיהרונג און מאדערנסטער
שריפט אויסגעפערטיגט. —

קלעפסידרעס
ווערען אין פערלויף פון
1 שעה
געדרוקט און אויסגעקלעפט
אין דער גאנצער שטאט.

בוכדרוקערי
ע. און מ. האמבורסקי
פיעטריקאווער 16, טעלעפאן 47

בעקאנטמאכונג

מצש״ק פ׳ תצוה 15/3, 7.30 א זייגער אוועגד אין בהמ״ד עדת ישראל קומט פאר די יעהרליכע אלגעמיינע גיינעראל־פערזאמלונג פון דעם אנדרזעיעווער הילפס־פעראיין „גמילת חסדים" מיט פאלגענדען טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פארזיצענדער, 3) קאסע־בעריכט און טעטיגקייטס־בעריכט פון דער פערוואל־טונג, 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע, 5) וואהלען פון א נייע פערוואלטונג אין רעוויזיאנס־קאמיסיע און קאנדידאטען און וואהלען פון א שידס־געריכט, 6) פרייע פארשלאגען. די פערזאמלונג קומט פאר פאר אלע מיטגלידער פון די ג״ח קאסע און עס ווערט געבעטען די מיט־גלידער פינקטליך צו ערשיינען. אינפאלס עס וועט נישט קומען אין דער איבענדערמאנטער צייט די געהעריגע צאהל מיטגלידער, קומט די פערזאמלונג פאר צום צווייטען טערמין 8.30 א זייגער אוועגד אין זעלבען טאג און אין זעלבען לאקאל מיט דעם זעלבען טאג־ארדנונג ביי יעדער צאהל מיטגלידער, וואס עס וועט קומען.

די פערוואלטונג.

דעטעקטארען
RADIO-REICHER

Łódź, Piotrkowska 142,
telefon 115-57.

קאנדיטאריי
F. Grycendler

פיעטריקאווער 62, טעל. 87-214

עמפעהלט אויפ׳ן קו־מענדיגען יום־טוב **פורים** קאנדיטאריי־אויסארבייטונגען בעקאנט מיט זייער גוטסקייט ס׳ווערען געבעטען די בעשטעלונגען פריהער אויפצוגעבען

כ׳קויף

גאלד, זילבער, פעריל, דימאנטען, ברי־לאנטען אויך לאמבארד־קווייטעס און צאהל־די בעסטע פרייזען. פאלודנזאווא 1, פראנט־געוועלב ביי M. Chodźko געווען. טאקסאטאר קומט איבערצייגט אייך!

שענסטע 2 יודישע ביכער פון אמעריקא!

נאר וואס זענען אנגעקומען צום פערקויף פון אמעריקא די צוויי שעהנע ביכער פון בעקאנטען געלעהרטען און פארשער הרב יהודא ליב זלאטניק (יהודא עלזעט)

קהלת

דער מענש און דאס בוך.

דאס בוך בעשטעהט פון דריי טיילען: I) אנ׳אריגינעלע קינסט־לעריש־פאלקסטימליכע יודישע איבערזעצונג. II) גרינדליכע אי־בערזיכט איבער דער ביבעל־קריטיק. III) אפהאנדלונג איבער אלע יודישע איבערזעצונגען פון קהלת. אונזער גרעסטער פעט ח. נ. ביאליק שרייבט ווענען דעם בוך: די איבערזעצונג איז אמת׳דיג וואונדערבאר, זי שטייגט איבער אלע פריהערדיגע יודישע איבער־זעצונגען. אויך אין פרץ׳ס אין יהואש׳ס איבערזעצונגען איז אלץ מיד און שווער. הרב זלאטניק איז דער ערשטער, וואס האט גע־פינען דעם ריכטיגען זוג און פאסיגען סטיל „דאס בוך איז א דע־לוקס־אויסגאבע און פראכטפול געבונדען. פרייז פון בוך איז 14 גילדען (אין אמעריקא קאסט עס 3 דאלאר)

2) מיט הונדערט יאהר צוריק

א שילדערונג פון דעם אמאליגען לעבען פון יודישען פאלק, זיינע מנהגים, קליידונגען, שטרעבונגען א. ז. וו. דאס בוך איז פראכט פול געבונדען. דער פרייז 5.50 זל.

די צוויי ביכער זענען צו בעקומען דורך פאסט־פשעקאז ביי:

Rabin Sz. Złotnik, Radom.

מעבאנישע שלאסעריי און ווייסעריי
J. Reder, Łódź

Konstantynowska 11 (róg Zachodniej)

כ׳נעם אן פערשידענע שלאסעריי־ארבייט און אויטאגענישע שווייסונגען אונטער גאראנטיע.

פריוואט־וואוינונג גדאנסקא 20. וו. 17.

לעזט און אבאנירט דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

WYSZŁA z DRUKU
(nakładem łódzkiej księgarni „Czytaj")

„Godzina, życia mężczyzny"

STANISŁAWA BALA
Cena 2 złote.

Do nabycia we wszystkich księgarniach
Skład główny: Księgarnia „Czytaj"
Narutowicza 2.

שרייבעז שעהי אונד שנעל

לערנט אויס דער בעוואוסטער קאלינראף

ל. בערמאן — אין —

15 לעקציאנען

אין אזון חודש ווערט אויסגעלערנט שרייבען גוט

זאוואדזקא 19, פראנט

8־טונג!

דאס

לאדזער טאגעבלאט

נעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פריה

און אלע באהן־סיאסען

„רוך"
(„Ruch")

ראשעל־מייסטער

אויף ראשעל־ קעטען־ראשעל און דרעה־קעטען (א פוילישער דייטש) זוכט צו פערענדערען ווין פאסטען. ערפאהרען זיגמונטאווסקא 12.

א בוכהאלטער־
כארעספאנדענט

וכט א פאסטען. צו ערפאהרען ביי בערגער נאווא־זאזשעווסקא 30

ביטשריפטען־ביורא
און סוחר׳ישע עצות

ס׳ווערט ערטיילט אלערליי אינפארמאציעס ווי אויך ווערט געפיהרט א פערמיטלונגס־אבטיילונג אונטער דער פירמע

„OBRONA"

אינהאבער: מאקס בארגשטיין און קאמפ.

לאדז, שיענקעוויטשא 15

ערלעדיגט אלערליי ביטעס צום געריכט, אדמיניסטראטיווער מאכט, סקארבאווי און מיליטער־ענינים. בעמ.: א ספעציעלע וועק־סעל און שטייער־אפטיילונג. מיטארבייט פון ערשטקלאסיגע פאכמענישע כחות

דאס ביורא איז אפען פון 9 — 7 אוועגד.

הלא חכמה תקרא,
ותבונה תתן קולה,

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום. איבער דעם זאלסטו קומען אין מיין

רעכטסקאנסולענטען־ביורא צו
ה׳ מאנעלא, פיעטריקאווער 17
זאכאדניא 52
טעלעפאן 148-79

וואו ס׳ווערט פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילנע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס אדוואלאניעס, קלאגזעלעס, זאפעזפיעטשע־ניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, ווענען דירות אין אוזשאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

מיט אכטונג
ד. מאנעלא, רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17

וויכטיג פאר ראזנו!

פאר נאר 2.50 זל.

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען־הוטע נאך דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלטעסטע היטע איבער־ארבייטע איך אויף גענצליך נײ. געדענקט די אדרעס:

23 זאזואדזקא 23

אין הויף. 2־טען אינגאנג, לינקס פארטער.

בעמערק.: נײ היטען די לעצטע נייהייטען אין פיינער אויספערשיגונג 50 פראצ. ביליגער. ווי איבעראל

„TOLA"

Ogłoszenia Fuchs'a to mur

o który oprzeć się może najbardziej zachwiana firma; nie upadnie nigdy, skoro tylko się zwróci o radę reklamową do

Akwizycji ogłoszeń
FUCHSa
Piotrkowska 50, tel. 21-36

אבאנאמענטס־פרייז: מיט ב׳ הודש אין שיליק 3 זל. אין פרעמדן לאנד אין פרעמדן אין בלי־מיטל 2 מאל מער אויפלענדישע מאנאטען 100% מעהר, אויסער דער שטעט—פון 50% מעהרער. פון די פרעמדן מוזען מיר ביטען ארבעלעכען קען ראבאטן

אנאנסעס־פרייז: פאר א מילימעטער־שורה פארן טעקסט 10 גראשען, פרעמדע 40 גר., פון טעקסט 20 גר., פרעמדע 60 גר., נעקרולאגן 25 גר., פרעמדע 80 גר. מינימום—20 פרענק, אין פארן לענדער L.25—דאלאר.

Redaktor-wydawca H. Hamburski

Tłocznia: H. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 14.